J. V. Stalin

Strateji ve Taktik

Çeviren: A. Fırat

Teori
4. Basım

EVRENSEL
BASIM
YAYIN

EVRENSEL
BASIM YAYIN

İlk Basım: Eylül 1979 (Yıldız Yayınevi)

Bu kitap, J.V. Stalin'in "Bütün Yapıtlar"ının 5. ve 6. ciltlerinin Almanca baskısından (Werke, Verlag Roter Morgen, Dortmund 1976) derlenmiştir. Stalin, 1921 Temmuzu'nda kaleme aldığı "Rus Komünistlerinin Siyasal Strateji ve Taktiği-Bir Broşüre Taslak" başlıklı yazısında yer alan bazı tezlere dayanarak, Ağustos 1921'de "İktidarı Ele Geçirmeden Önce ve Sonra Parti" makalesini yazmıştır. Aynı taslağı temel alarak, Mart 1923'te "Rus Kominist lerinin Strateji ve Taktik Sorunu Üzerine" ve Nisan 1924'te de "Leninizmin İlkeleri Üzerine" broşurünün "Strateji ve Taktik" başlıklı bölümünü kaleme almıştır.

J. V. Stalin

Strateji ve Taktik

Çeviren
A. Fırat

Teori

DOĞA BASIN YAYIN
Dağıtım Ticaret. Limited Şirketi
Tarlabaşı Blv. Kamerhatun Mah. Alhatun Sk. No: 25 Beyoğlu/ İstanbul
T: 0212 255 25 46 F: 0212 255 25 87
www.evrenselbasim.com - İnfo@evrenselbasim.com

Evrensel Basım Yayın **17**

J. V. Stalin: Strateji ve Taktik

Çeviren: **A. Fırat**

Genel Kapak Tasarım: **Savaş Çekiç**

Kapak Uygulama: **Devrim Koçlan**

ISBN **978-975-7837-04-6**

Sertifika No **11015**

Birinci Basım **Kasım 1992** - İkinci Basım **Ağutos 1999**
Üçüncü Basım **Şubat 2007** - Dördüncü Basım **Ağustos 2012**

Baskı: Ezgi Matbaası **Sertifika No: 12142**
Sanayi Caddesi Altay Sokak No: 10 Çobançeşme - Yenibosna / İstanbul
T: 0212 452 23 02 - 654 94 18 - ezgimatbaa@mynet.com - www.ezgimatbaa.net

Strateji ve Taktik

İÇİNDEKİLER

RUS KOMÜNİSTLERİNİN SİYASAL STRATEJİ VE TAKTİĞİ ÜZERİNE 9
I. TERİMLERİN AÇIKLANMASI VE ARAŞTIRMA KONUSU 9
II. RUSYA'NIN GELİŞMESİNDE TARİHSEL DÖNEMEÇLER 14
III. SORUNLAR 19

İKTİDARI ELE GEÇİRMEDEN ÖNCE VE SONRA PARTİ 33

RUS KOMÜNİSTLERİNİN STRATEJİ VE TAKTİK SORUNU ÜZERİNE 45
I. TEMEL GÖRÜŞLER 46
1. İşçi Hareketinin İki Yönü 46
2. Marksizmin Teori ve Programı 47
3. Strateji 48
4. Taktik 50
5. Mücadele Biçimleri 53
6. Örgütlenme Biçimleri 54
7. Slogan-Direktif 55

II. STRATEJİK PLAN 57
1. Tarihsel Dönüşümler Stratejik Planlar 57
2. Birinci Tarihsel Dönüşüm ve
Rusya'da Burjuva-Demokratik Devrime Doğru 58
3. İkinci Tarihsel Dönüşüm ve
Rusya'da Proletarya Diktatörlüğüne Doğru 59
4. Üçüncü Tarihsel Dönüşüm ve Avrupa'da Proleter Devrimine Doğru 61

STRATEJİ VE TAKTİK 64
1. Proletaryanın Sınıf Mücadelesinin Önderlik Bilimi Olarak
Strateji ve Taktik 64
2. Devrimin Aşamaları ve Strateji 66
3. Hareketin Kabarma ve Alçalması ve Taktik 67
4. Stratejik Önderlik 69
5. Taktik Önderlik 74
6. Reformizm Ve Devrimcilik 78

RUS KOMÜNİSTLERİNİN SİYASAL STRATEJİ VE TAKTİĞİ ÜZERİNE

BİR BROŞÜRE TASLAK

I

TERİMLERİN AÇIKLANMASI VE ARAŞTIRMA KONUSU

1. Siyasal strateji ve taktiğin etkinlik ve uygulama alanı. Proletarya hareketinin nesnel ve öznel olmak üzere iki yönü olduğu kabul ediliyorsa o zaman, strateji ve taktiğin etkinlik alanı, kendini kuşkusuz hareketin öznel yönü ile sınırlandırır. **Nesnel yön**, proletaryanın ve onun partisinin iradesinden bağımsız olarak, proletaryanın dışında ve çevresinde yer alan gelişme süreçleridir ve bu süreçler son tahlilde tüm toplumun gelişmesini belirler. **Öznel yön** proletaryanın bağrında, nesnel süreçlerin onun bilincinde yansıması olarak gelişen ve nesnel süreçleri hızlandıran ya da yavaşlatan, ancak onları hiçbir zaman belirlemeyen süreçlerden oluşur.

2. **Marksizmin teorisi**, her şeyden önce nesnel süreçlerin gelişme ve yok olmalarını inceler, gelişmenin yönünü, iktidara gelmesi kaçınılmaz olan, ya da kaçınılmaz olarak devrilecek, devrilmek zorunda olan sınıf ya da sınıfları saptar.

3. **Marksizmin programı**, teoriden çıkan sonuçlara dayanır, yükselen sınıfın hareketinin amacını saptar. Bu durumda kapitalizmin gelişiminin belirli bir döneminde ya da tüm kapitalist dönemde bu sınıf proletaryadır (asgari program ve azami program).

4. Programın direktifleri tarafından yönlendirilen ve iç (ulusal) ve uluslararası planda mücadele eden güçlerin değerlendirilmesine dayanan **strateji**, doğan ve gelişen güçler ilişkisinde en iyi sonuçların elde edilebilmesi için proletaryanın devrimci hareketinin yöneltilmesi gereken **genel yolu, genel yönü** saptar. Buna uygun olarak, proletaryanın ve müttefiklerinin güçlerinin toplumsal cephedeki mevzilenme planını ortaya koyar (**genel mevzilenme**). "Güçlerin mevzilenme planının ortaya konması", güçlerin mevzilenmesinden –hazırlanmasından– oluşan ve taktik ve strateji ile birlikte yürütülen özgül (somut-pratik) çalışma ile karıştırılmamalıdır. Bu, stratejinin, kendini yolun saptanmasıyla ve proletaryanın kampındaki savaş güçlerinin mevzilenmesi planının ortaya konmasıyla sınırlayacağı anlamına gelmez; tersine strateji savaşı yönetir ve emri altında olan yedeklerden akıllıca yararlanıp, taktiği desteklemek üzere onlarla manevralar yaparak tüm dönüşüm dönemi boyunca mevcut taktikte düzeltmeler yapar.

5. **Taktik**, stratejinin direktifleri ve devrimci hareketin hem kendi ülkesindeki hem de komşu ülkelerdeki deneyleri tarafından yönlendirilir; hem proletaryanın ve müttefiklerinin güçlerinin durumunu (yüksek ya da düşük kültür düzeyi, yüksek ya da düşük örgütlenme ve bilinç derecesi, çeşitli geleneklerin varlığı, hareketin, örgütlenmenin çeşitli biçimlerinin varlığı, **temel ve yardımcı**

biçimler) hem de düşman kampındaki güçler durumunu her an göz önünde bulundurur ve düşman kampındaki her uyumsuzluktan ve her karışıklıktan yararlanır. Taktik, (stratejik planda ortaya konan güçlerin mevzilenmesini gerçekleştirmek amacıyla) geniş kitleleri devrimci proletaryanın safına kazanmak ve onları toplumsal cephede mücadele mevzilerine çekmek için stratejinin başarılarını en güvenli biçimde hazırlamada izlenmesi gereken somut yolları gösterir. Buna uygun olarak partinin sloganları ve direktifleri bunlar tarafından belirlenir ya da değiştirilir.

6. **Strateji**, tarihsel dönüşümlerde, köklü değişikliklerde değişir, bir dönüşümden (köklü bir değişiklikten) bir diğerine kadar olan dönemi kapsar; bu nedenle hareketi, tüm bu dönem boyunca proletaryanın çıkarlarını yansıtan belli bir ortak hedefe doğru yöneltir. Strateji tüm bu dönem boyunca süren, sınıflar arasındaki savaşı kazanmayı amaçlar ve bu yüzden de bu dönem boyunca değişmeden kalır.

Buna karşılık **taktik** ise, belirli bir dönüşüm, belirli bir stratejik dönem temeli üzerindeki inişler ve çıkışlar, birbiriyle mücadele eden güçlerin karşılıklı ilişkileri, mücadelenin (hareketin) biçimleri, hareketin hızı, herhangi bir yerdeki, herhangi bir andaki mücadele alanı tarafından belirlenir ve bu etkenler, bir dönüşümden diğerine kadarki sürede, yere ve zamana göre değiştiğinden, taktik, stratejik dönem boyunca birçok kez değişir (ya da değişebilir); çünkü taktik, tüm savaşı değil, yalnızca savaşta zafere ya da yenilgiye yol açan tek tek çarpışmaları kapsar. Stratejik dönem, taktik dönemden daha uzundur. Taktik, stratejinin çıkarlarına bağlıdır. Genel olarak, taktik başarılar stratejinin başarısını hazırlar. Taktiğin görevi, kitleyi mücadeleye sokmak, sloganları ortaya atmak, kitleleri yeni durumlara hazırlamaktır. Ancak bunlar öylesine yapılmalıdır ki, mücadelenin tümünün

toplamı ile savaş kazanılabilsin, yani stratejik bir başarı elde edilebilsin. Ancak, taktik bir başarının stratejik başarıyı engellediği ya da geciktirdiği durumlar da olabilir; buna göre, böyle durumlarda taktik başarılardan vazgeçmek gerekir.

Bir örnek: 1917'nin başında, Kerenski döneminde işçiler ve askerler arasındaki savaş karşıtı ajitasyonumuz, kuşkusuz ki taktik bir yenilgiyle sonuçlandı; çünkü yığınlar konuşmacılarımızı kürsülerden attılar, dövdüler; bazen de onları linç ettiler; kitle Parti'ye yaklaşacağı yerde, ondan uzaklaştı. Ancak taktik başarısızlığa karşın bu ajitasyon büyük bir stratejik başarıyı hazırladı; çünkü kitleler kısa sürede savaşa karşı ajitasyonumuzun doğru olduğunu anladılar ve bu da sonradan onların, Partimizin yanında yer almalarını hızlandırdı ve kolaylaştırdı.

Bir örnek daha: Komintern'in, 21 Koşul'a* uygun olarak reformistlerden ve merkezcilerden ayrılma talebi, kuşkusuz ki içinde taktik bir yenilgi taşıyor; çünkü bu, açık ki Komintern "taraftarlarının" sayısını azaltır ve onu geçici olarak zayıflatır, ancak buna karşılık Komintern'in güvenilmez unsurlardan temizlenmesiyle büyük bir stratejik kazanca yol açar. Bu da kuşkusuz Komintern'in sağlamlaşmasına, iç bileşiminin güçlenmesine, yani genel olarak gücünün artmasına yol açacaktır.

7. **Ajitasyon sloganı** ve **eylem sloganı**. Bu ikisi birbirine karıştırılmamalıdır; böyle bir şey tehlikelidir. 1917 Nisan'ından Ekim'ine kadarki dönemde, "Bütün İktidar Sovyetlere" sloganı bir **ajitasyon** sloganıydı; Parti **Merkez Komitesi**'nin Ekim başında (10 Ekim'de) "iktidarı ele geçirme" kararı almasından sonra, Ekim'de, bu bir eylem sloganı oldu. Bagdatyev grubu Nisan'da, Petrograd'da giriştiği eylem sırasında sloganları böylesine birbirine karıştırdığı için hatalıydı.

---

* 6 Ağustos 1920'de Komintern'in II. Kongresi tarafından onaylanan Komünist Enternasyonal'e üye olmanın 21 Koşul'u kastediliyor.

8. (Genel) **direktif, belirli bir zamanda ve belirli yerde**, Partiyi bağlayıcı biçimde, eylem için doğrudan çağrıdır. Nisan başında bir propaganda sloganı olan "Bütün İktidar Sovyetlere" sloganı ("**Tezler**"*) Haziran'da **ajitasyon** sloganı Ekim'de (10 Ekim'de) eylem sloganı olurken, Ekim sonunda doğrudan **direktif** haline geldi. Ben tüm parti için genel bir direktiften söz ediyorum; ayrıca genel direktifi geliştiren yerel direktiflerin de olması gerektiği düşüncesindeyim.

9. Özellikle siyasal bunalımların keskinleşmesi sırasında (Almanya'da Reichstag seçimleri sırasında, Rusya'da Kerenski döneminde Nisan, Haziran ve Ağustos'da ve gene Rusya'da 1921 Kronstadt olayları** sırasında) **küçük burjuvazinin yalpalamaları**. Bu yalpalamalar dikkatle incelenmeli, onlardan yararlanılmalı ve göz önünde bulundurulmalıdır. Bunu savsaklamak, proletaryanın davası için tehlikeli ve çok zararlıdır. Bu yalpalamalara göre ajitasyon sloganlarında değişiklik yapılamaz; bazen şu ya da bu direktifi hatta belki de (**eylem**) sloganını değiştirmek ya da ertelemek mümkün olabileceği gibi zorunlu da olabilir. "24 saat içinde" taktiği değiştirmek, bir **direktifi ya da hatta eylem sloganını** değiştirmek anlamına gelir, yoksa kesinlikle ajitasyon sloganını değiştirmek anlamına değil (9 haziran 1917'deki gösteriden çekilme çağrısı ve benzeri olaylar).

10. **Bir stratejistin** ve **taktisyenin** sanatı, ajitasyon sloganını ustalıkla ve tam zamanında bir eylem sloganı haline getirmekte ve aynı zamanda eylem sloganını tam zamanında ve ustalıkla belli somut **direktiflere** dönüştürmekte yatar.

---

* V.İ. Lenin'in "Nisan Tezleri" kastediliyor. "Bugünkü Devrimde Proletaryanın Görevleri Üzerine" (Bkz. "Yapıtlar", 4. Baskı, c. 24, s. 1-7)

** Mart 1921'de Kronstadt'daki karşı devrimci ayaklanma kastediliyor. (bkz. "SBKP(B) Tarihi Kısa Ders" s. 239)

II
RUSYA'NIN GELİŞMESİNDE TARİHSEL DÖNEMEÇLER

1. **1904-1905 Dönemeci** (Rus-Japon savaşı bir yandan otokrasinin tüm çürümüşlüğünü, öte yandan da proleter ve köylü hareketinin gücünü ortaya çıkardı) ve Marksistlerin stratejik planı olarak bu dönüşüme uygun olan **Lenin**'in "İki Taktik"i*. Burjuva-demokratik devrime doğru dönüşüm (**dönüşümün özü burada yatıyordu**). Kadetlerin egemenliği altında Çarlıkla burjuva-liberal bir uzlaşma değil, proletaryanın egemenliği altında burjuva-demokratik bir devrim (**Stratejik planın özü burada yatıyordu**). Bu plan, Rusya'daki burjuva-demokratik devrimin batıdaki sosyalist harekete itici bir güç olacağından, orada devrime yol açacağından ve Rusya'nın burjuva devrimden sosyalist devrime geçişini kolaylaştıracağından hareket ediyordu. (III. Parti Kongresi protokollerine, Lenin'in Parti Kongresi'ndeki konuşmalarına** ve ayrıca onun hem Parti Kongresi hem de "Kadetlerin Bir Zaferi"*** adlı broşüründeki diktatörlük kavramına ilişkin tahlillerine de bakınız). **Ülke içinde ve uluslararası planda mücadele eden güçlerin mutlak olarak dikkate alınması ve genel olarak dönüşüm döneminin ekonomi ve siyasetinin tahlili**. Şubat Devrimi "İki Taktik"deki stratejik planın en azından üçte ikisini gerçekleştirerek bu dönemi tamamladı.

2. **1917 Şubat ve Mart'ında Sovyet devrimine doğru dönüşüm** (mutlakiyetçi rejimi saf dışı bırakan emperyalist savaş, kapitalizmin kesin iflasını ortaya çıkardı ve bunalımdan tek çıkış yolu olarak sosyalist devrimin doğrudan zorunluluğunu göster-

---

* V. İ. Lenin, "Demokratik Devrimde Sosyal Demokrasinin İki Taktiği" (bkz. "Yapıtlar", 4. Baskı, C. 9, s. 1-119)

** Bkz. V.İ. Lenin, "Yapıtlar", 4. Baskı, C. 8, (Rusça)

*** V.İ. Lenin "Kadetlerin Zaferi ve İşçi Partisi'nin Görevleri" (Bkz. "Yapıtlar", 4. baskı. C. 10, s. 175-250, Rusça)

di. Halkın ve burjuvaziyle İngiliz-Fransız sermayesinin, gerçekleştirdiği "şanlı" **Şubat Devrimi**'yle (bu devrim iktidarı Kadetlere verdiği için uluslararası açıdan durumda herhangi bir önemli değişikliğe yol açmadı; çünkü o, İngiliz-Fransız sermayesinin siyasetinin bir devamıydı) ve her şeyi kökten değiştiren Ekim Devrimi arasındaki fark.

Yeni dönüşüme uygun stratejik plan olarak **Lenin'in "Tezleri"**. Çıkış yolu olarak proletarya diktatörlüğü. Bu plan, şu noktada hareket etmektedir. "Biz Rusya'da sosyalist devrime başlayacağız, kendi burjuvazimizi devireceğiz ve bu yolla Batı'daki devrimin ortaya çıkmasına yol açacağız ve sonra Batılı yoldaşlar bize devrimimizi tamamlamada yardımcı olacaklar." Bu dönüşüm döneminde ülke içi ve uluslararası ekonomi ve siyasetin tahlili kaçınılmazdır ("İkili İktidar" dönemi, koalisyon bileşimleri, Kerenski rejiminin ölüm işareti olarak Kornilov darbesi, savaşa karşı hoşnutsuzluk temelinde Batılı ülkelerde huzursuzluk).

3. **Ekim 1917'deki dönüşüm** (yalnızca Rusya'da değil, dünya tarihinde de bir dönüşümdür); Rusya'da proletarya diktatörlüğünün kuruluşu (Ekim-Kasım-Aralık 1917 ve 1918'in ilk altı ayı), **kapitalizmin tasfiyesi ve dünya çapında sosyalist düzenin kurulması yönünde bir dönüşümü oluşturan dünya emperyalizmine karşı uluslararası toplumsal cephenin yarma harekatıdır** ve bu, emperyalist savaş yerine iç savaşa yol açan dönemdir (Barış Kararnamesi, Toprak Kararnamesi, Milliyetler Kararnamesi, gizli anlaşmaların yayınlanması, kuruluş çalışması programı, **Lenin**'in II. Sovyet Kongresi'ndeki konuşmaları*, Lenin'in "Sovyet İktidarının Görevi"** adlı yazısı, ekonomik inşa).

---

* Bkz. V.İ. Lenin. "Yapıtlar", 4. Baskı, C. 26, s. 217-229

** V.İ. Lenin'in "Sovyet İktidarının Acil Görevleri" adlı yazısı kastediliyor. (Bkz. "Yapıtlar", 4. Baskı, C. 27, s. 207-246)

İktidarda değil, muhalefette olan komünizmin strateji ve taktiği ile iktidarda olan komünizmin strateji ve taktiği arasındaki farklılığın çok yönlü bir tahlili zorunludur.

Uluslararası durum: Rusya'da Sovyet iktidarının varlığı ve gelişmesi için elverişli koşul olarak (Brest Antlaşması'nın sonuçlandırılmasından sonra) iki emperyalist klik arasında süren savaş.

4. Kısa barışçıl inşa döneminden, yani Brest Barışı'ndan sonra, **işgalcilere karşı** başlayan **askerî hareketlere doğru yönelme (1918 yazından 1920 sonlarına kadar)**. Bu yönelme, Sovyet Rusya'nın askerî zayıflığını yansıtan ve Rusya'da Sovyet Devrimi'nin önemli desteği olan bir Kızıl Ordu'nun yaratılmasının zorunluluğunu vurgulayan Brest Barışı'ndan sonra başladı. Çeklerin eylemi, Murmansk, Arhangelsk, Vladivostok ve Bakü'nün **Antant** birlikleri tarafından işgali, **Antant**'ın Sovyet Rusya'ya savaş ilan etmesi tüm bunlar **başlanılan barışçıl inşadan askerî harekata, iç ve dış düşmanların saldırısı karşısında dünya devriminin ocağını savunmaya doğru bir dönüşümü** mutlak zorunlu kılıyordu (**Lenin**'in Brest Barışı vb. üzerine konuşmaları). Toplumsal devrim çok geciktiğinden ve biz, özellikle Batı'nın proleterlerinin büyük tepkilerine yol açmayan, yukarıda sözü edilen bölgelerin işgalinden sonra kendi kaynaklarımızla yetinmek zorunda kaldığımızdan Kızıl Ordu'muzun inşasında bir soluk alabilmek ve kendi gücümüze dayanarak Sovyet Cumhuriyeti'ni savunabilmek için rezil Brest Barışı'nı yapmak zorunda kaldık.

"Her şey cephe için, her şey Cumhuriyet'in savunulması için". Bu nedenle Savunma Konseyi'nin vb. kurulması. Bu, bütün Rusya'nın iç ve dış yaşamına damgasını vuran savaş dönemiydi.

5. **1921'in başından itibaren barışçıl inşaya doğru yönelme**. Vrangel'in dağıtılmasından sonra, bir dizi burjuva devletiyle barış, İngiltere ile anlaşma vb.

Savaş sona ermiştir ama Batılı sosyalistler ekonomimizin yeniden kurulmasında şimdilik bize yardım edebilecek durumda olmadıklarından, biz, kuşatması altında olduğumuz sanayi bakımından daha gelişmiş tek tek burjuva devletlerine ödünler vermek, onlarla ticari anlaşmalar yapmak ve tek tek kapitalist gruplarla ödünlere dayanan anlaşmalara girişmek zorundayız; biz bu (ekonomik) alanda da kendi olanaklarımızla yetinmeliyiz, biz zorlukları aşmak zorundayız. **Her şey ulusal ekonominin yeniden kurulması için** (Bakın, **Lenin**'in bilinen konuşma ve yazıları). Savunma Konseyi'nin Çalışma ve Savunma Konseyi'ne dönüştürülmesi.

6. 1917'ye dek Parti'nin gelişme aşamaları:

a) **Temel çekirdeğin, özellikle "Iskra*" grubunun vb. yaratılması**. Ekonomizme karşı mücadele. Credo.**

b) Bütün Rusya ölçüsünde gelecekteki işçi partisinin temeli olarak parti kadroları oluşturulması (1895-1903) II. Parti Kongresi.

c) **Kadroların işçi partisine doğru geliştirilmesi** ve partinin proleter hareketi içinde yeni, seferber edilmiş partili işçilerle güçlendirilmesi (1903-1904) III. Parti Kongresi.

d) **Menşeviklerin parti kadrolarını partisiz bir kitle içinde eritmek amacıyla bunlara karşı mücadelesi** (İşçi Kongresi) ve Bolşeviklerin, Parti'nin temeli olan parti kadrolarının korunması için mücadelesi.

e) **Tasfiyeciler ve Parti taraftarları**. Tasfiyecilerin yenilgisi (1908-1910).

---

* **"Iskra"** (Kıvılcım): 1900 Yılında V.İ. Lenin tarafından kurulan bütün Rusya çapındaki ilk yasadışı Marksist gazete, ("Iskra"nın önemi ve rolüne ilişkin olarak bkz. "SBKP 'B' Tarihi Kısa Ders" s. 30-38)

** "Credo": Bir "Ekonomist" grup tarafından yayınlanan bildiri (Credo'ya ilişkin bakınız. V.İ. Lenin'in "Rusya Sosyal Demokratlarının Protestosu", "Yapıtlar", 4. Baskı, C. 4, s. 149-163, Rusça)

f) 1908'den tümüyle dahil olmak üzere 1916'ya dek. Çalışmanın **yasadışı ve yasal biçimlerinin birleştirilmesi dönemi** ve Parti örgütlerinin tüm çalışma alanlarında gelişmesi.

7. Sovyet Devleti içinde **bir çeşit hükümdarın kılıcını taşıyan şövalyeler kesimi olan** Komünist Partisi'nin Sovyet Devleti'nin organlarını yönetmesi ve faaliyetini canlandırması.

Bu güçlü kesim içinde **eski muhafızın** önemi. **Eski muhafızın**, son üç dört yıl içinde çelikleşmiş yeni kadrolarla güçlendirilmesi.

Lenin, **uzlaşmacılara karşı amansız bir mücadele** sürdürmekte haklı mıydı? Evet, yoksa Parti güçsüzleşirdi ve bir organizma olmaktan çıkıp çeşitli unsurlardan oluşan bir yığışıma dönüşürdü, yoksa Parti içteki birliğe ve bütünlüğe, görülmemiş disipline ve eşsiz esnekliğe sahip olamazdı ki, bunlar olmaksızın kendisi tarafından yönetilen Sovyet iktidarı dünya emperyalizmi ile başa çıkacak durumda olamazdı. "**Parti kendisini arındırarak güçlenir**" diyor Lasalle haklı olarak. Önce nitelik, sonra nicelik gelir.

8. Proletarya partisinin zorunlu olup olmadığı ve onun rolü sorunu. Parti, proletaryanın tüm mücadele biçimlerini, istisnasız mücadelenin tüm alanlarında yürüten ve mücadelenin çeşitli biçimlerini tek bir bütün içinde birleştiren proletaryanın birlik komutanı ve genelkurmayıdır. Komünist Partisi'nin gerekli olmadığını söylemek, proletaryanın genelkurmay olmadan, özel olarak mücadele koşullarını inceleyen ve savaş yöntemleri geliştiren, yönetici çekirdeği olmadan savaşması gerektiğini söylemek ile aynı şeydir; bu aptalca bir düşünce olan, tek bir genelkurmayla savaşılacağına, genelkurmaysız savaşmanın daha kolay olduğunu söylemekle aynı şeydir.

III

SORUNLAR

1. **Rus-Japon Savaşı'ndan önce ve sonra otokrasinin rolü**. Rus-Japon Savaşı, Rus otokrasisinin tüm çürümüşlüğünü ve zayıflığını ortaya çıkardı. 1905 Ekim'indeki başarılı siyasal genel grev bu zayıflığa kesin bir açıklık kazandırdı (temelleri çürük, dev bir heykel). Ayrıca 1905 yılı, yalnızca otokrasinin zayıflığını, liberal burjuvazinin güçsüzlüğünü ve Rus proletaryasının gücünü ortaya çıkarmakla kalmadı. Rus otokrasisinin Avrupa'nın jandarması olduğu, onun Avrupa'nın jandarması olabilecek, **yeterli güce** sahip olduğu biçimindeki eski yaygın görüşün de yanlış olduğunu gösterdi. Gerçekler, Rus otokrasisinin Avrupa sermayesinin yardımı olmaksızın kendi işçi sınıfıyla bile başa çıkamayacak durumda olduğunu açıkça göstermiştir. Rusya işçi sınıfı uyuduğu ve Rus köylüsü eskiden olduğu gibi Baba Çar'a inancından dolayı hareket etmediği sürece, Rus otokrasisi gerçekten de Avrupa'nın jandarmalığını yapabilecek durumdaydı. Ama 1905 yılı ve özellikle 9 Ocak 1905'teki ateş açma, Rus proletaryasını uyandırdı ve aynı yılın toprak hareketi, köylülerin Çar'a olan inancını yok etti. Bugün, Avrupa karşı-devriminin ağırlık merkezi Rus toprak ağalarından İngiliz-Fransız emperyalist bankerlerine geçti. Avrupa'nın jandarması olan Rus otokrasisine karşı savaşın ilerici olduğu gerekçesini ileri sürerek, 1914'te proletaryaya ihanetlerini haklı göstermeye çalışan Alman sosyal demokratları, gerçekte geçmişteki bir bölgeyi koz olarak oynuyorlardı. Bu elbette ki sahte bir oyundu; çünkü jandarma olabilmek için yeterli güç ve araca sahip olan Avrupa'nın gerçek jandarmaları, Petrograd'da değil, Berlin, Paris ve Londra'da bulunuyorlardı.

Şimdi bütün herkes anlamıştır ki, Avrupa, Rusya'ya yalnızca sosyalizmi değil, aynı zamanda Çar'a, borç senetleri vb. biçimin-

de karşı-devrimi de taşıyor. Buna karşılık Rusya, siyasal göçmenlerin yanısıra, devrimi Avrupa'ya taşıyor. (Her ne olursa olsun Rusya, 1905'te proletaryanın mücadele aracı olan genel grevi Avrupa'ya taşıdı.)

2. **"Meyvenin Olgunluğu"** üzerine. Devrimci patlama anının geldiği nasıl belirlenir?

"Meyvenin olgunlaştığını", yani hazırlık döneminin sona erdiğini ve eyleme başlanabileceğini söylemek ne zaman olanaklıdır?

a) **Bizim eylem sloganlarımız ve direktiflerimiz** kitle hareketinin gerisinde kaldığı zaman, kitlelerin devrimci duyguları kabardığı ve taştığı zaman (Bkz. Lenin "Duma'ya Girmek İçin"; Ekim 1905'den önceki dönem); kitleleri zorlukla durdurduğumuz zaman, ki bu her zaman da başarılı olmuyordu, örneğin Putilov işçilerinin ve mitralyözcülerin 1917 Temmuz eylemi sırasında (Lenin'in "*Sol Komünizm...*" adlı yapıtına da bakınız)...

b) Düşman kampında güvensizlik ve kargaşa, bölünme ve çöküş en üst noktaya ulaştığı zaman; düşman kampından kopan ve dönenlerin sayısı gün geçtikçe ve hatta saat başına arttığı zaman; sözümona tarafsız unsurların, tüm bu kent ve köy küçük burjuvazisinin milyonlara ulaşan kitlesinin kesinlikle düşmandan (otokrasi ya da burjuvaziden) yüz çevirdiği ve proletaryayla ittifak aradığı zaman; tüm bunların sonucu olarak düşmanın yönetim aygıtının baskı aygıtıyla birlikte görev yapamaz hale geldiği, güçsüz, işe yaramaz vb. bir duruma düştüğü ve böylece proletaryanın iktidarı ele geçirme hakkını kullanmasına yol açtığı zaman.

c) Bu etkenlerin her ikisi de (madde a ve b), genellikle gerçekte de olduğu gibi, zaman bakımından uyuştuğu zaman.

Bazı kişiler var ki, saldırıya geçmek için iktidardaki sınıfın yavaş yavaş yok oluşundaki nesnel süreci belirlemenin yeterli oldu-

ğunu sanıyorlar. Ama bu yanlıştır. Başarılı bir saldırı için ayrıca gerekli öznel koşulları hazırlamak da gereklidir Egemen sınıfın iktidarının yok oluşunun nesnel süreciyle uyum gösterecek biçimde saldırı için öznel koşulları hazırlama çalışmaları ustalıkla geciktirmeden yürütmek, strateji ve taktiğin temel görevidir.

3. **Zamanın seçilmesi.** Darbenin zamanı gerçekten parti tarafından seçilecek ve olayların zorlamasıyla olmayacaksa, zamanın seçimi, uygun bir çıkış noktası sağlayan iki koşulu öngörür: a) "meyvenin olgunluğu" ve b) darbeye hazırlanmak için, darbeyi indirmek için geniş kitlelere uygun, açık bir fırsat veren herhangi bir belli olayın, bir hükümet eyleminin ya da yerel nitelikteki herhangi bir kendiliğinden eylemin varlığı. Eğer bu iki koşul göz önüne alınmazsa, yalnızca düşmana karşı genişleyen ve artan genel saldırının çıkış noktası olamamakla kalmayacak, yalnızca güçlü yok edeci bir darbeye gelişmemekle kalmayacak (zamanın ustaca seçiminin anlam ve amacı esas olarak işte budur) tersine hükümetin ve genel olarak düşmanın prestijini yükseltmesinde hoşuna gidecek ve onun çıkarına olacak olan ve Parti'nin çökmesi için ya da hiç olmazsa moralinin bozulması için bir neden ve çıkış noktası olabilecek gülünç bir hükümet darbesi biçiminde yozlaşabilir. Örneğin, Demokratik Konferans'ın* tutuklanması yolunda MK'nın bir kesimi tarafından yapılan öneri MK tarafından reddedildi; çünkü bu, ikinci talebe (yukarıya bakınız) uymuyordu (kesinkes uymuyordu) ve doğru zamanın seçilmesi düşüncesinden yoksundu.

---

* Demokratik Konferans 14-22 Eylül 1917'de Petrograd'da yapıldı. Konferans, Tüm Rusya İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri Merkez Yürütme Komitesi'nin ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri Yürütme Komitesinin Menşevik ve soyalist-Devrimci önderlerinin çağrısıyla toplandı; konferans, sosyalist partilerin, uzlaşmacı Sovyetlerin, sendikaların, Zemstvoların, sanayi ve ticaret çevrelerinin ve askerî birliklerin temsilcilerinden meydana geliyordu. Konferans bir ön parlamento (Geçici Cumhuriyet Konseyi) kurdu. —Geçici Hükümet'te bir danışma organı. Uzlaşmacılar, ön parlamento yardımıyla devrimi durdurup ülkeyi Sovyet devrimi yolundan burjuva-meşruti gelişme yoluna sokabileceklerini sanıyorlardı.

Genel olarak, ilk darbenin (zamanın seçilmesi) bir hükümet darbesine dönüşmemesine dikkat edilmelidir, bunun için de yukarıda belirtilen iki koşula sıkı sıkı uymak zorunludur.

4. **"Güç denemesi".** Parti bazen belirleyici eylemler için ön çalışma yaptıktan ve yeterli derecede güçlü yedekler topladıktan sonra, düşmanın güçlerini yoklamak ve kendi güçlerinin mücadele azmini denemek için, bir deneme eylemine girişmeyi uygun görür, böyle bir güç denemesi, ya partinin kendi seçimiyle (10 Haziran 1917'de yapılması kararlaştırılan ve sonradan vazgeçilen ve yerine aynı yılın 18 Haziran'ında yapılan gösteri) ya koşullar tarafından, karşıt yanın zamansız bir eylemi tarafından ya da genel olarak beklenmeyen herhangi bir olay tarafından (1917 Ağustos'unda Kornilov eylemi ve Komünist Partisi'nin parlak bir güç denemesi olan karşı eylemle buna yanıtı) zorunlu kılınacak biçimde yapılır. "Güç denemesi" bir Mayıs gösterisi gibi sıradan bir gösteri olarak görülmemelidir, dolayısıyla güç denemesi, güçlerin sıradan bir hesaplanışı olarak görülemez, önemine ve mümkün sonuçlarına göre kuşkusuz ki bir ayaklanma olmasa bile, sıradan bir gösterinin üstündedir; bir gösteri ile ayaklanma ya da genel grev arası bir şeydir. Bu, elverişli koşullarda ilk darbeye (zamanın seçimi), bir ayaklanmaya (Ekim sonunda partimizin eylemi) dönüşebilir, elverişsiz koşullarda ise, bu partiyi doğrudan doğruya bir yenilgi ile tehdit edebilir (3-4 Temmuz 1917 gösterisi). Bu nedenle "meyve olgunlaştığı" zaman, düşman kampının morali yeterince bozulduğu zaman, parti belirli bir sayıda yedekler topladığı zaman, kısacası, parti saldırıya hazır olduğu zaman, partinin güç denemesinin belki de koşullar nedeniyle düşmana karşı bir ilk darbe durumuna ve sonra da genel bir saldırı durumuna geleceğinden korku duymasına gerek olmadığı zaman, güç denemesine girişmek en uygun biçimdir. Parti, güç denemesine giriştiğinde her şeye karşı hazır olmak zorundadır.

5. **"Güçlerin hesaplanması".** Hemen hemen, her durumda girişilebilecek olan sıradan bir gösteri, güçlerin hesaplanması demektir. (Örneğin grevli ya da grevsiz 1 Mayıs gösterisi) Eğer güçlerin hesaplanması doğrudan doğruya yaklaşan bir patlama durumunda değil de, az çok "barışçıl" bir zamanda yapılırsa bu çoğu kez hem partide hem de düşmanda fazla bir kayba yol açmaksızın, polisle temsil edilen devlet iktidarıyla ya da bir kısım askerî birliklerle bir çatışmaya varır. Eğer güçlerin hesaplanması yaklaşan patlamaların kızgın atmosferi içinde yapılırsa, bu, partiyi düşmanla zamansız bir kesin çatışma zorunda bırakabilir ve eğer parti güçsüzse ve böyle çatışmalar için henüz silahlanmamışsa, düşman böyle bir "güçlerin hesaplanması"ndan başarıyla yararlanabilir ve proletaryanın güçlerini ezebilir (partinin "provokasyona gelmeyin" yolundaki Eylül 1917'de yaptığı sürekli çağrı bu nedenledir). Bunun için, artık olgunlaşmış devrimci bir bunalım atmosferinde güçlerin hesaplanması yönteminin uygulanmasında çok dikkatli olmak gerekir ve eğer parti güçsüzlük gösterirse, düşmanın böyle bir hesaplaşmayı, proletaryayı yenilgiye uğratacak, ya da en azından ciddi bir şekilde zayıflatacak bir araca dönüştürmesinin olanaklı olduğu unutulmamalıdır ve tersine, eğer parti mücadeleye hazırsa ve düşman saflarında açıkça bir moral bozukluğu varsa, "güçlerin hesaplanması"na başlayarak sonradan da "güç denemesi"ne geçmek için (koşulların bunun için –"meyvenin olgunluğu" vb) elverişli olması koşuluyla fırsat kaçırılmamalıdır ve sonra da genel saldırıya geçilmelidir.

6. **Saldırı taktiği** (proletarya artık iktidarı ele geçirdikten sonra kurtuluş savaşı taktiği)

7. **Düzenli geri çekilme taktiği.** Düşman güçlerinin açık üstünlüğü karşısında ordunun büyük kesiminin olmasa bile, en azından kadrolarını kurtarmak için, nasıl ustalıkla ülke içlerine

çekileceği (Bakınız; Lenin "Sol Komünizm"). Örneğin, Witte — Dubasov Duması'nı boykot sırasında nasıl son olarak biz geri çekildiysek. Geri çekilme taktiği ile kaçma "taktiği" arasındaki fark (Menşeviklerle kıyaslayın)

8. Kadroların korunmasının ve gelecek mücadeleleri bekleyiş içinde güçlerin toparlanmasının vazgeçilmez bir aracı olarak **savunma taktiği**. Bu, partiyi istisnasız bütün mücadele alanlarında mevziler elde etmekle, bütün silahları, yani bütün örgüt biçimlerini, bunların en önemsiz görünenlerinden birini bile ihmal etmeden harekete geçirmekle yükümlü tutar; çünkü hangi alanın ilk savaş arenası olacağını ve belirleyici çarpışmalara girildiğinde hangi mücadele biçiminin ya da örgütlenme biçiminin başlangıç noktası ve etkin bir silah olarak proletaryaya hizmet edeceğini kimse önceden bilemez. Başka bir deyişle; güçlerin korunma ve toparlanma dönemi sırasında parti, belirleyici çarpışmaları bekleyiş içinde her bakımdan tümüyle silahlanmış olmalıdır. Çarpışmaları **bekleyiş sırasında**... Ancak bu, partinin kollarını kavuşturup beklemesi ve boş gezen bir seyirci durumuna gelerek bir devrimci parti durumundan (eğer muhalefetteyse) bir bekle ve gör partisine doğru yozlaşması gerekir anlamına gelmez; hayır, **eğer o**, gerekli güçleri toplamak için zaman bulamamışsa ya da koşullar onun için elverişsiz ise, böyle bir dönemde çarpışmalardan kaçınmak zorundadır ve çarpışmaları kabul edemez; ama kuşkusuz ki, elverişli koşullarda **hiçbir fırsatı kaçırmamalıdır** ve eğer çarpışma düşman için elverişsiz olacaksa, onu buna zorlaması, düşmanı sürekli bir gerilim içinde tutması, güçlerini adım adım dağıtması ve morallerini bozması, proletaryanın günlük çıkarlarına ilişkin mücadeleler içinde onun güçlerini adım adım eğitmesi ve dolayısıyla da kendi güçlerini artırması gerekir.

Ancak bu durumda, savunma gerçekten **aktif** bir savunma olabilir; parti, gerçekten bir **eylem partisinin** bütün niteliklerini koruyabilir ve tefekkür içinde, bir bekle ve gör partisi olmazsa, ancak bu durumda, parti, belirleyici eylemlerin zamanını kaçırmayacaktır, atlamayacaktır, olaylar tarafından gafil avlanmayacaktır. Kautsky ve hempalarının "bilgiç" miskin bekleme taktiği yüzünden ve "daha da bilgiç" pasiflikleri yüzünden Batı'daki proletarya devriminin başlangıç anını görememeleri örneği doğrudan doğruya bir uyarıdır ya da Menşeviklerin ve sosyalist-devrimcilerin barış ve toprak sorununda sonsuz bekleme taktiği yüzünden iktidarı kaçırmış olmaları örneği, yine bir uyarı olarak hizmet etmelidir. Öte yandan aktif savunma taktiğinin ve eylem taktiğinin kötü kullanılmamasının gerektiği de açıktır; çünkü bu durumda komünist partisinin devrimci eylemler taktiğinin "devrimci" bir jimnastik taktiğine, yani proletaryanın güçlerinin toplanmasına ve mücadele azminin güçlenmesine yani devrimin hızlanmasına değil de, proletaryanın güçlerinin dağılmasına, mücadele azminin zayıflamasına ve dolayısıyla devrim davasının gecikmesine yol açan bir taktiğe dönüşme tehlikesi söz konusudur.

9. **Komünist strateji ve taktiğin genel ilkeleri.** Bu konuda üç ilke vardır:

a) **İnsanlığın kapitalizmden tam kurtuluşu** ile ilgili ve dolayısıyla da kapitalizmin devrilmesi mücadelesinde tüm ezilen ve sömürülen kitlelerin önderi olmakla yükümlü olan ve tüm çalışmalarını proletarya diktatörlüğünün kurulmasını sağlamaya yönelik olarak ayarlamak zorunda olan proletaryanın, kapitalist ülkelerde tutarlı, biricik devrimci sınıf olduğu yolundaki Marksizmin teorisi tarafından elde edilen ve devrimci pratik tarafından doğrulanan sonuç, ilke olarak kabul edilmelidir.

b) **Herhangi bir ülkenin komünist partisi**, eğer kendini, "kendi" ülkesinin, "kendi" yurdunun, "kendi" proletaryasının çıkarlarıyla sınırlayıp, tersine kendi ülkesinin koşullarını ve durumunu gözönüne alarak uluslararası proletaryanın ve diğer ülkelerdeki devrimin çıkarlarını odak noktası yaparsa, yani özünde, ruhunda enternasyonalist ise, "**bütün ülkelerdeki** devrimlerin gelişmesi, desteklenmesi, güçlendirilmesi için bir ülkede" (kendininkinde) "mümkün olanının en fazlasını" yaparsa (bkz. Lenin "Proletarya Devrimi ve Dönek Kautksy"*) bu partinin **strateji ve taktiğinin** ancak o zaman doğru olabileceği yolundaki Marksizmin teorisi tarafından elde edilen ve devrimci pratik tarafından doğrulanan sonuç, ilke olarak kabul edilmelidir.

c) Strateji ve taktiğin değişip, yeni stratejik plan ve taktik çizgilerin hazırlanmasında hareket noktası olarak her türden (sağ ve sol) doktrincilik (Kautsky, Akselrod, Bogdanov, Buharin) reddedilmelidir; hareketsiz yöntem, alıntı yöntemi ve tarihsel paralellikler, ince planlar ve cansız formüller (Akselrod, Plehanov) reddedilmelidir; Marksizmin görüşüne "yaslanmanın değil" ona "dayanmanın", "dünyayı yalnızca yorumlamanın değil", onu "değiştirmenin", "proletaryanın arkasından bakmanın" ve olayların peşinden sessizce gitmenin değil, proletaryayı yönetmenin ve bilinçsiz sürecin bilinçli bir ifadesi olmanın gerektiği kabul edilmelidir. (Bkz. Lenin'in "Kendiliğindenlik ve Bilinçlilik"** ve Marx'ın "Komünist Manifestosu"*** ndaki komünistlerin proletaryanın en uzak görüşlü ve daima ilerleyen kesimi olduğu yolundaki ünlü pasajı.)

---

* V.İ. Lenin, "Proletarya Devrimi ve Dönek Kautksy" (Bkz. "Yapıtlar" 4. Baskı, C. 28, s. 207-302)

** Söz konusu olan Lenin'in "Ne Yapmalı?" adlı yapıtıdır. (Bkz. "Yapıtlar", 4. Rusça basımı, C. 5, s. 319- 494)

*** Bkz. Karl Marx ve Friedrich Engels, "Seçme Yapıtlar", C. 1, Moskova 1951, s. 40-42

Bu ilkelerden her biri özellikle de ikincisi ve üçüncüsü, Rusya ve Batı'daki devrimci hareketin deneyleri içinden olgularla açıklanmalıdır.

10) **Görevler:**

a) **Proletaryanın öncüsünü komünizm için kazanmak** (yani kadrolar oluşturma, komünist bir parti yaratma, programı ve taktik ilkeleri hazırlama). Temel çalışma biçimi olarak propaganda.

b) **Geniş işçi ve emekçi kitlelerini esas olarak öncü için kazanmak** (kitleleri mücadele mevzilerine çekme) temel çalışma biçimi, kesin savaşlara hazırlık olarak kitlelerin pratik eylemleridir.

11) **Kurallar:**

a) Proletaryanın istisnasız tüm örgüt biçimleri, hareketin ve mücadelenin tüm biçimleri (alanları) bilinmelidir.

(Hareket biçimleri: parlamenter ve parlamento dışı, yasal ve yasadışı)

b) Hareketin bir biçiminden başka bir biçimine hızla geçmesine ya da bir biçimin başka bir biçimle tamamlanmasına uyum gösterme öğrenilmelidir. Yasal biçimleri yasadışı biçimlerle, parlamenter biçimleri parlamento dışı biçimlerle birleştirme öğrenilmelidir. (Örneğin, Temmuz 1917'de Bolşeviklerin yasal biçimlerden yasadışı biçimlere hızla geçmeleri, Lena olayları sırasında parlamento dışı hareketin Duma'daki eylemle birleşmesi).

12) **Komünist Partisi'nin iktidarı almadan önceki ve sonraki strateji ve taktiği.** Dört madde.

a) Ekim Devrimi'nden sonra genel olarak Avrupa'da ve özel

olarak da Rusya'da ortaya çıkan durumda **en önemli şey** şuydu: **Uluslararası toplumsal cephenin** Rusya proletaryası tarafından Rusya **kesiminde** gerçekleştirilen emperyalizmden kopma, gizli antlaşmaların **açıklanması**, (emperyalist savaş yerine iç savaş, askerlere dostluk çağrısı, hükümetlerine karşı çıkmaları için işçilere çağrı) (Rus burjuvazisine karşı zaferin sonucu olarak) **yarma harekatı.** Bu yarma harekatı, uluslararası emperyalizmin iç içe geçmiş varlığını doğrudan doğruya tehdit ederek ve batının mücadele eden güçleri arasındaki karşılıklı ilişkileri, Avrupa işçi sınıfının lehine kökten değiştirerek **dünya tarihinde** bir dönüm noktası oluşturdu. Bunun da anlamı, Rus proletaryasının ve onun partisinin **ulusal** bir güç olmaktan çıkıp, **uluslararası** bir güç olması ve kendi ulusal burjuvazisini devirme yolundaki eski görevin yerini, uluslararası burjuvaziyi devirme yolundaki yeni bir görevin almasıdır ve uluslararası burjuvazi ölümcül tehlikeyi sezerek **Rus yarma harekatının tasfiyesini** acil görevi yapıp düzenlenmemiş güçlerini (yedekler) Sovyet Rusya'ya karşı yoğunlaştırdığından, Sovyet Rusya tüm güçlerini savunma için yoğunlaştırmak ve uluslararası burjuvazinin kendisine yönelttiği esas darbeyi göğüslemek zorundaydı. Bütün bunlar, batı proleterlerinin kendi burjuvazilerine karşı mücadelelerini önemli ölçüde kolaylaştırdı ve **uluslararası proletaryanın öncü savaşçısı** olan Rus proletaryasına sempatilerini on kez daha arttırdı.

Bir ülkede burjuvaziyi devirme görevinin yerine getirilmesi, böylelikle, uluslararası çapta yeni bir mücadele görevine, yani başka düzeyde bir mücadeleye, proleter devletin düşman kapitalist devletlerle mücadelesi görevine yol açtı ve bugüne kadar uluslararası proletaryanın bir müfrezesini oluşturmuş Rus proletaryası, bugünden sonra uluslararası proletaryanın öncü müfrezesi, öncüsü oldu.

Bizdeki, yani Rusya'daki kendi devrimimizin tamamlamasını kolaylaştırmak için batıdaki devrimi başlatma görevi, böylelikle bir arzu olmaktan çıkıp salt pratik bir güncel görev durumuna geldi. İlişkilerdeki (özellikle uluslararası ilişkilerdeki) bu köklü dönüşüm Ekim Devrimi tarafından yaratıldı ve tümüyle Ekim Devrimi sayesinde oldu. Şubat Devrimi, bu ilişkileri az da olsa etkilememiştir.

b) Ekim'den sonra Rusya'da ortaya çıkan durumdaki **ikinci önemli özellik**, gerek Rusya'daki proletaryanın ve gerekse onun partisinin değişen durumudur. Eskiden, Ekim'den önce, proletaryanın başlıca sorunu burjuvaziyi devirmek için bütün mücadele güçlerini örgütlemekti; yani onun görevi, özellikle eleştirici ve yıkıcı nitelikteydi. Ekim'den sonra, burjuvazinin artık iktidarda bulunmadığı ve devletin proleter bir devlet olduğu şu anda, eski görev ortadan kalkmıştır ve bunun yerini, bir yandan **yeni Sovyet Rusya**'nın ve onun ekonomik ve askerî aygıtını kurmak için ve diğer yandan da devrilen ama daha tümüyle yok edilememiş burjuvazinin direncini kırmak için Rusya'nın **tüm emekçilerinin** (köylülüğün, zanaatkarların, evde çalışanların, aydınların RSSCF içindeki geri milliyetlerin) **örgütlenmesi** gibi **yeni bir görev** almıştır.*

c) Rusya içinde proletaryanın değişen durumuna ve yeni göreve uygun olarak **proletaryanın,** Rusya nüfusunun **burjuva ve küçük burjuva grup ve tabakalara ilişkin politikası da değişti.** Eskiden (burjuvazinin devrilmesinin arifesinde) proletarya, burjuva gruplarla tek tek anlaşmalar yapmayı reddediyordu; çünkü böyle bir politika, iktidarda bulunan burjuvazinin güçlenmesini getirecekti; şimdi ise, proletarya, tersine, tek tek anlaşmalardan

* Buna uygun olarak da, grevler, ayaklanmalar vb. gibi hareketin eski biçimleri tek tek ortadan kalktı. Ve yine işçi sınıfı örgütlerinin (parti, sovyetler, sendikalar, kooperatifler, kültür ve eğitim kurumları) nitelik ve biçimleri (işlevleri) de değişti.

yanadır; çünkü bunlar, onun iktidarını güçlendirir, burjuvaziyi parçalar, proletaryanın burjuvazinin gruplarını tek tek hareketsiz bırakmasını ve eritmesini kolaylaştırır. **"Reformizm**" ile **tek tek anlaşmalar** arasındaki fark (birincisi devrimci eylemler yöntemini kesinlikle reddeder, ikincisi reddetmez ve devrimciler buna başvurdukları zaman devrimci yöntemden hareket ederler; birincisinin alanı dardır, ikincisinin ise daha geniştir) (Bkz. "Reformizm" ve "Anlaşmalar Siyaseti").

d) Proletaryanın ve Komünist Partisi'nin güçlerinin ve araçlarının devasa gelişmesine uygun olarak **Komünist Partisi'nin stratejik çalışmaları da güçlü bir atılım kazandı.** Eskiden Komünist Partisi stratejik planı çizerken stratejiyi şöyle sınırlıyordu: Hareketin ve proletaryanın örgütlerinin farklı biçimleri arasında ve ayrıca hareketin farklı talepleri (sloganları) arasında hareket etmek; bazı sloganları atmak ve bazılarını geri almak, farklı sınıflar arasındaki çelişkiler biçiminde yetersiz yedeklerden yararlanmak. Bu yedeklerin kapsamı dardı ve partinin güçsüz oluşu nedeniyle bunlardan yararlanma olanağı çok sınırlıydı. Şimdi ise Ekim'den sonra, birincisi; **yedekler gelişmiştir** (Rusya'daki toplumsal gruplar arasındaki çelişkiler, komşu devletlerdeki sınıflar ve milliyetler arasındaki çelişkiler, komşu devletler arasındaki çelişkiler, batıda gelişen sosyalist devrim, doğuda ve genel olarak sömürgelerde gelişen devrimci hareket vb.), ikincisi; **hareket etmenin araç ve olanakları artmıştır** (eski araçlara yenileri eklendi, örneğin diplomatik faaliyet ve gerek batıdaki sosyalist hareketle, gerekse doğudaki devrimci hareketle daha gerçekçi bağların kurulması), üçüncüsü; Rusya'da egemen siyasal güç durumuna gelen ve kendi öz silahlı kuvvetlerine sahip olan ve uluslararası alanda ise dünya devrimci hareketinin öncüsü durumuna gelen proletaryanın artan güç ve araçları sayesinde **yedeklerden yararlanmada yeni ve daha geniş olanaklar ortaya çıkmıştır.**

13) Özel:

a) Hareketin **hızı** sorunu ve strateji ve taktiğin belirlenmesinde bunun rolü,

b) **Reformizm** sorunu, **anlaşmalar** ve bunların karşılıklı ilişkileri siyaseti sorunu.

14) **"Reformizm"** ("Uzlaşmacılık"), **"anlaşmalar siyaseti" ve "tek tek anlaşmalar" üç farklı şey** (her birisi ayrı ayrı ele alınmalı). Menşevik türü **anlaşmalar** kabul edilemez; çünkü bunlar **reformizmden**, yani **devrimci eylemlerin inkarından** hareket eder; oysa Bolşevik türden **anlaşmalar** devrimci eylemlerin gerekliliğinden hareket eder. Bu yüzden Menşeviklerin yaptığı anlaşmalar bir **anlaşmalar siyaseti** sistemine dönüşür, oysa Bolşevikler yalnızca tek tek somut anlaşmalardan yanadır ve bunları özel bir anlaşmalar siyaseti haline getirmezler.

15) **Rusya Komünist Partisi'nin Gelişmesinde Üç Dönem:**

a) **Proletaryanın öncüsünün** (yani partinin) **kurulması dönemi, parti kadrolarını toplama dönemi** (parti bu dönemde **güçsüzdür**, bir programı ve genel taktik ilkeleri vardır; ama kitle eylemi partisi olarak **güçsüzdür**).

b) Komünist Partisi'nin önderliği altında **devrimci kitle mücadelesi dönemi**. Bu dönemde parti, **bir kitle ajitasyonu örgütünden** bir kitle eylemi örgütüne dönüşür; **hazırlık** döneminin yerini, **devrimci eylemler** dönemi alır.

c) **İktidarı aldıktan sonraki Komünist Partisi'nin iktidar partisine dönüşmesinden sonraki dönem.**

16) **Rus proleter devriminin** politik **gücü**, köylülüğün toprak devriminin (feodalizmin yıkılması), burada, **proletaryanın önderliği** altında (yoksa burjuvazinin değil) gerçekleşmiş olmasında ve bunun sonucu olarak da burjuva demokratik devriminin

proletarya devriminin ilk kısmını oluşturmasında yatmaktadır; köylülüğün emekçi unsurlarıyla proletarya arasındaki bağın ve birincisinin ikincisi tarafından desteklenmesinin yalnızca siyasal olarak uygulanmayıp, aynı zamanda da örgütsel olarak Sovyetler'de sağlamlaşmasında yatmaktadır ki, bu da proletaryaya nüfusun büyük çoğunluğunun sempatisini kazındırmıştır (ve işte bunun için proletaryanın kendi ülkesinde çoğunluğu oluşturmaması pek önemli değildir.)

Avrupa'daki (kıtadaki) **proleter devrimlerin güçsüzlüğü**, orada proletaryanın kırla bu bağdan ve kırın bu desteğinden yoksun olmasında yatmaktadır. **Orada** köylülüğün feodalizmden **kurtuluşu**, burjuvazi önderliğinde gerçekleşmiştir (o zamanlar güçsüz olan proletaryanın değil) ki bu da, sosyal demokrasinin kırın çıkarları karşısında umursamaz tutumu nedeniyle burjuvaziye, uzun bir süre boyunca köylülerin çoğunluğunun sempatisini sağlamıştır.

Temmuz 1921
İlk kez yayınlanmıştır.
J.V. Stalin, Werke, c.5. s. 53-75

İKTİDARI ELE GEÇİRMEDEN ÖNCE VE SONRA PARTİ

Partimizin gelişmesinde üç dönem öne çıkmaktadır. Birinci dönem, Partimizin **biçimlenme, yaratılma** dönemidir. Bu dönem, "Iskra"nın kuruluşu ile III. Parti Kongresi'ne –o da dahil olmak üzere– kadar geçen süreyi kapsamaktadır (1900'ün sonundan 1905'in başına dek).

Bu dönemde, Parti, itici güç açısından zayıftır. Güçsüzlüğü yalnızca genç olmasıyla değil, bunun yanı sıra genel olarak işçi hareketinin genç olmasıyla ve devrimci durumun, devrimci hareketin ya hiç olmamasıyla ya da güçsüz bir biçimde gelişmiş olmasıyla açıklanabilir. Bu, özellikle bu dönemin ilk aşamaları için geçerlidir. (Köylüler susuyorlar ya da belirsiz mırıldamadan öteye ses çıkarmıyorlar; işçiler yalnızca kısmi talepler uğruna ekonomik grevi ya da bir kent çerçevesindeki siyasal grevi biliyorlar; hareketin biçimleri yasadışı ya da yarı-yasal bir nitelik taşıyor; işçi sınıfının örgütlenme biçimi de özellikle yasadışı bir niteliğe sahiptir.)

Partinin stratejisi –strateji, yedek güçlerin varlığını ve bunlarla hareket edebilme olanağını ön koşul olarak gerekli kıldığından– zorunlu olarak sınırlandırılmıştır ve oldukça yetersizdir. Parti, hareketin stratejik planını değiştirmekle, yani hareketin izlemesi gereken yolu saptamakla yetinir; ancak Partinin güçsüzlüğü sonucu, Parti'nin yedek güçlerinden –Rusya içindeki ve dışındaki düşman kampındaki çelişkiler– yararlanılamaz ya da çok az yararlanılabilir.

Partinin taktiği de –taktik, kitlelerin kazanılması ve stratejik başarının güvence altına alınmasının çıkarına, hareketin her türlü biçimlerinden ve proletaryanın örgütlenme biçimlerinden yararlanmayı, onların birleştirilmesini, birbirlerini karşılıklı tamamlamalarını vb. önkoşul olarak gerekli kıldığından– zorunlu olarak iyice sınırlandırılmıştır ve atılımdan yoksundur.

Bu dönemde Parti'nin çabasının ve sorunlarının odak noktasını, bizzat Parti'nin kendi varlığını sürdürmesi ve kendini koruması oluşturur. Bu dönemde, Parti kendi kendine yeterli bir güç olmaya çalışır. Bu anlaşılabilir bir olaydır: Çarlığın Partiye yönelik azgınca saldırıları ve menşeviklerin, Partiyi içten parçalama ve parti kadroları yerine şekilsiz, Partisiz bir biçimi geçirme gerişimleri (Akselrod'un kötü ünlü "Halk Duması ve İşçi Kongresi" broşürünü, dolayısıyla, Menşeviklerin 1905'te başlattıkları İşçi Kongresi kampanyasını hatırlayınız) Partinin tüm varlığını öylesine tehdit ediyordu ki, bu dönemde Partinin korunması sorunu acil bir önem kazanmıştı.

Bu dönemde Rusya'da komünizmin temel görevi, işçi sınıfının en iyi, en aktif ve proletarya davasına en çok bağlı güçlerini Partiye kazanmak, proletaryanın Partisini biçimlendirmek ve birleştirmekti. Lenin yoldaş, bu görevi "komünizm için proletaryanın öncüsünü kazanmak" biçiminde formüle ediyor (Bkz. "Sol Komünizm..."*).

---

* V.I. Lenin "Sol Komünizm, Bir Çocukluk Hastalığı", Petrograd 1920, (bkz. V. İ.

İkinci dönem, geniş işçi ve köylü kitlelerinin Parti için, proletaryanın öncüsü için **kazanılması,** dönemidir. Bu dönem, aşağı yukarı Ekim 1905'den Ekim 1917'ye dek uzanan süreyi kapsar.

Bu dönemdeki durum daha öncekilerden çok daha karmaşık ve olaylıdır. Bir yandan Çarlığın Mançurya'da iflası ve 1905 Ekim Devrimi, öte yandan Rus-Japon Savaşının sona ermesi, karşı-devrimin zaferi ve devrimci kazançların tasfiyesi ve son olarak emperyalist savaş, 1917 Şubat Devrimi ve ünlü "İkili İktidar"; tüm bu olaylar Rusya'nın bütün sınıflarını hareketa geçirdi ve her birini sırasıyla siyasal sahneye itti; Komünist Partisi'ni sağlamlaştırdı ve geniş köylü kitlelerinin gözlerini siyasal yaşama çevirtti.

Proletaryanın hareketi siyasal genel grev ve silahlı ayaklanma gibi güçlü biçimlerle zenginleştirildi.

Köylülerin eylemi, toprak sahiplerini boykot (Toprak ağalarının çiftliklerinden "kovulması") zenginleştirildi ve bu boykot ayaklanmaya dönüştü.

Partinin ve diğer devrimci örgütlerin etkinliği, parlamento dışı, yasal, açık çalışma biçimlerinin kazanılması ile canlandırıldı.

İşçi sınıfının örgütlenmesi, yalnızca sendikalar gibi sınanmış ve önemli bir biçimle değil, aynı zamanda İşçi Temsilcileri Sovyeti gibi işçi sınıfının böylesine güçlü ve tarihte eşi görülmemiş bir örgütlenme biçimi ile de zenginleştirildi.

Köylülük, işçi sınıfının izinden yürüdü ve Köylü Temsilcileri Sovyeti'ni yarattı.

Partinin yedek güçleri de zenginleşti. Mücadele süresince, köylülüğün proletarya ve Partisi için bitmez tükenmez bir yedek

---

Lenin, "Yapıtlar" 4. Baskı, C. 31, s. 1-27)

güç birikimi oluşturabileceği ve oluşturacağı açıkça ortaya çıktı. Ayrıca proletaryanın ve onun Partisinin, sermayenin iktidarının yıkılışındaki önder rolü de açıkça belirginleşti.

Bu dönemde Parti artık daha önceki dönemlerde olduğu gibi güçsüz değildir; itici güç olarak ciddiye alınması gereken bir unsura dönüşür. Şimdi artık o, yalnızca kendi kendine yeterli bir güç değildir, çünkü varlığı ve gelişmesi için artık tutarlı güvenceler vardır; şimdi o, kendi kendine yeterli bir güç olmaktan çıkıp, işçi ve köylü kitlelerinin kazanılması aracına, sermayenin iktidarının yıkılması için kitlelerin mücadelesinde önder olma aracına dönüşmektedir.

Partinin stratejisi, bu dönemde atılım kazanır; öncelikle, köylülük gibi bir yedek kazanmaya ve ondan yararlanmaya yöneliktir ve bu çalışmaya önemli başarılar eşlik eder.

Aynı zamanda Partinin taktiği de atılım kazanır; kitlelerin hareketi ve örgütlenmesi, Partinin ve diğer devrimci örgütlerin çalışmaları daha önce olmayan yeni biçimlerle zenginleşir.

Bu dönemde partinin temel görevi, milyonları kapsayan kitleleri burjuva diktatörlüğünü yıkmak ve iktidarı ele geçirmek üzere, proleter öncü için, Parti için kazanmaktır. Artık Partinin çabasının odak noktasında, Partinin kendisi değil, milyonları kapsayan halk kitlesi durmaktadır. Lenin yoldaş bu görevi, "gelecekteki belirleyici mücadelelerde" zaferi güvence altına almak üzere "milyonları kapsayan kitlenin" toplumsal cephede "mevzilenmesi" biçiminde formüle ediyor (Bkz. Lenin yoldaşın sözü edilen broşürü).

Partimizin ilk iki gelişme dönemindeki belirleyici özellikleri bunlardır.

Birinci ve ikinci dönem arasındaki farklılık hiç kuşkusuz

büyüktür. Ama ortak yönleri de vardır. Parti, tıpkı ilk dönemde olduğu gibi, ikincisinde de, yalnızca Rusya için ve Rusya içinde çalışan, tümüyle olmasa da onda dokuzu **ulusal** olan bir güçtür (uluslararası örgütlenmiş proletaryanın müfrezelerinden birisi). Birincisi bu. İkincisi, RKP birinci dönemde olduğu gibi ikincisinde de, devirmeye yönelik bir Parti, Rusya içinde bir devrim Partisidir. Bu nedenledir ki, bu dönemlerde Partinin çalışmasının ağırlığını, eskinin eleştirisi ve parçalanması oluşturur.

Şimdi yaşadığımız üçüncü dönem ise, tümüyle başka bir tablo ortaya çıkarıyor.

Üçüncü dönem, bir yandan Rusya'nın emekçilerini sosyalist ekonominin ve Kızıl Ordu'nun **inşasına** katmak ve öte yandan uluslararası proletaryaya, sermayeyi yıkma mücadelesinde **yardımcı olmak** üzere tüm gücünü ve tüm araçlarını ortaya koymak amacıyla, **iktidarın ele geçirilmesi ve savunulması** dönemidir. Bu dönem, Ekim 1917'den bugüne dek devam eden süreyi kapsamaktadır.

Rusya'da proletaryanın iktidarı ele geçirmesiyle hem uluslararası ilişkilerde hem de Rusya'da, son derece kendine özgü ve dünyada eşi görülmemiş bir durum ortaya çıktı.

1917 Ekimi'nin uluslararası toplumsal cephede bir yarma harekatı olması ve tüm dünya tarihinde bir dönüşüme yol açması gerçeği. Geri kalmış sömürgelerden, ileri Amerika'ya kadar uzanan sınırsız toplumsal cepheyi ve bu cephenin uluslararası proletaryanın Rus birliği tarafından güçlü bir biçimde yarma harekatını bir düşünün. Bu, öylesine bir yarma harekatı ki, emperyalizmin varlığını tehdit ediyor, emperyalist köpekbalıklarının tüm oyunlarını ve planlarını altüst ediyor ve uluslararası proletaryanın sermayeye karşı mücadelesini esaslı bir biçimde kolaylaştırıyor; işte 1917 Ekimi'nin tarihsel önemi burada yatmaktadır.

Bu andan itibaren Partimiz **ulusal** bir güç olmaktan çıkıp öncelikle **uluslararası** bir güç durumuna gelmiştir. Rus proletaryası da uluslararası proletaryanın geri kalmış bir müfrezesi olmaktan çıkıp onun öncüsü durumuna gelmiştir. Şimdi artık uluslararası proletaryanın görevi Rus yarma harekatını genişletmek, ilerlemiş olan öncüye yardıma koşmak ve kararlı öncünün düşman tarafından kuşatılmasına ve tabanından koparılmasına izin vermemektir. Buna karşılık, uluslararası emperyalizmin görevleri Rus yarma harekatını tasfiye etmektir, her koşul altında tasfiye etmektir. İşte bu nedenle Partimiz, eğer iktidarı savunmak istiyorsa, "bütün ülkelerde devrimin gelişmesi, desteklenmesi, yaygınlaştırılması için bir ülkede (herkesin kendi ülkesinde- J. St.) mümkün olanın en fazlasını yapmayı" (Bkz. **Lenin** "Proletarya Devrimi ve Dönek Kautsky"*) kendine görev bilmelidir. İşte bu nedenle Partimiz 1917 Ekimi'nden sonra ulusal bir güç olmaktan çıkıp uluslararası bir güç durumuna, uluslararası düzeyde devirmeye yönelik bir parti haline gelmiştir.

1917 Ekim sonucu **ülke içinde** Partinin durumunda da köklü değişiklikler oldu. Daha önceki dönemlerde Parti, eskinin parçalanması, Rusya'da sermayenin yıkılması için bir kaldıraçtır. Şimdi, üçüncü dönemde, bunun tam tersine, Rusya içinde devirmeye yönelen bir Parti olmaktan çıkıp, bir inşa partisi, yeni ekonomik biçimlerin yaratıcısı bir parti durumuna geldi. Eskiden işçilerin en iyi güçlerini eski düzene yönelik saldırı için kazanıyordu; bugün onları beslenme ve ulaştırma sorunlarını çözmek ve önemli sanayi dallarını harekete geçirmek için kazanıyor. Eskiden köylülüğün devrimci unsurlarını toprak sahiplerini devirmek için kazanıyordu; şimdi onları, tarımın iyileştirilmesi ve köylülüğün emekçi unsurları ile iktidardaki proletarya

* Bkz. V.İ. Lenin "Yapıtlar" 4. Baskı, C. 28, s. 254.

arasındaki ittifakın sağlamlaştırılması için kazanıyor. Eskiden geri kalmış milletlerin en iyi unsurlarını sermayeye karşı mücadele için kazanıyordu; bugün onları Rus proletaryası ile işbirliği temelinde bu milletlerin emekçi unsurlarının yaşamının inşası için kazanıyor. Eskiden orduyu, eski generaller ordusunu parçalıyordu; şimdi yeni bir ordu, devrimin kazançlarını dış düşmanlar karşısında savunmak için zorunlu olan bir işçi ve köylü ordusu yaratmalıdır.

RKP, Rusya içinde devirmeye yönelik bir parti olmaktan çıkıp, barışçıl bir inşa partisi durumuna geldi. Bu nedenle, o şimdi grev ve ayaklanma gibi artık Rusya'da gereksiz olan mücadele biçimlerini proletaryanın cephaneliğinden atmıştır.

Eskiden askerî ve ekonomik uzmanlar olmaksızın yetinmek mümkündü; çünkü Partinin çalışması özellikle eleştirel bir niteliğe sahipti, ama eleştirmek kolaydır. Şimdi Parti, uzmanlar olmaksızın yetinemez; eski uzmanlardan yararlanmanın yanısıra **kendi** uzmanlarını da yetiştirmelidir: Birliklerin oluşturulması, ikmal, planlı çalışma (askerî alanda) için uzmanlar, beslenme, tarım, demiryolları, kooperatifler için uzmanlar, sanayi, dış ticaret (ekonomik alanda) için uzmanlar. Bunlar olmaksızın hiçbir şey inşa edilemez.

Partinin durumu, güçlerinin, araçlarının ve yedeklerinin muazzam bir biçimde büyümesi ve çoğalması anlamında değişmiştir.

Partinin yedekleri şunlardır:

1. Rusya içinde çeşitli toplumsal gruplar arasındaki karşıtlıklar,

2. Rusya'yı çevreleyen kapitalist devletler arasında karşıtlıklar ve bazen askerî çarpışmalara dek varan çatışmalar,

3. Kapitalist ülkelerdeki sosyalist hareket,

4. Geri kalmış ve sömürge ülkelerdeki ulusal kurtuluş hareketi,

5. Rusya'daki köylülük ve Kızıl Ordu,

6. Diplomasi ve dış ticaret aygıtları,

7. Zora dayanan tüm devlet iktidarının gücü.

Partinin stratejik manevralar yapabileceği ve partinin güçleri seferber etmek için günlük çalışmasında taktik olarak dayanabileceği çerçeve –ki bu çerçeve yeterince geniştir– içindeki güçler ve olanaklar işte bunlardır.

Tüm bunlar 1917 Ekimi'nin olumlu yönleridir.

Ancak Ekim'in olumsuz yönleri de vardır. Sorun, Rusya'da proletarya tarafından iktidarın ele geçirilmesinin kendine özgü iç ve dış koşullarda ortaya çıkmasından kaynaklanmaktadır. Bunlar, iktidarı ele geçirdikten sonra, Partinin tüm çalışmasına damgasını vurmuşlardır.

Birincisi, Rusya, ekonomik açıdan geri bir ülkedir; hammaddelerini batılı ülkelerin makineleri ve teçhizatları ile değiş-tokuş yapmaksızın, kendi gücüne dayanarak ulaştırmayı harekete geçirmek, sanayii geliştirmek, kentte ve kırsal alanlarda sanayinin elektrifikasyonunu sağlamak güçtür. İkincisi, Rusya, sanayisi daha gelişmiş düşman kapitalist devletler tarafından çerçevelenmiş sosyalist bir adadır. Sovyet Rusya'nın yakınında endrüstriyel bakımdan gelişmiş bir ya da birkaç büyük Sovyet devleti olsaydı, bu durum da hammaddeler ile makine ve teçhizatların değiş-tokuşu temelinde, bu devletlerle işbirliğini daha kolay gerçekleştirmek mümkün olurdu. Ama bu söz konusu olmadığı sürece, bir ya da birkaç kapitalist sanayi ülkesinde proleter devrimin zaferinden önce gerekli teknik donanımı elde edebilmek için iktidarını sürdüren Sovyet Rusya ve Partimiz, batının düşman kapitalist gruplarıyla ekonomik işbirliğinin biçim ve araçlarını

araştırmak zorundadır. İlişki biçimleri olarak ödünler ve dış ticaret; işte bu amaca ulaşabilmenin araçları bunlardır. Bu olmaksızın, ekonomik inşada, ülkenin elektrifikasyonunda belirleyici başarıların sağlanabileceği pek düşünülemez. Bu, hiç kuşkusuz yavaş ve sancılı olan ama kaçınılmaz ve reddedilemez bir süreçtir ve bazı sabırsız yoldaşlar sinirlerini kaybedip çabuk sonuçlar ve etkin operasyonlar talep etseler bile, bu zorunluluk yine de bir zorunluluk olmaktan çıkmaz.

Ekonomik açıdan değerlendirildiğinde, kapitalist gruplar arasındaki şimdiki anlaşmazlıkların, askerî çatışmaların ve aynı zamanda proletaryanın kapitalist sınıfa karşı mücadelesinin temelinde, emperyalist-ulusal kapsamdaki gelişme içinde bugünkü üretici güçler ile kapitalist mülk edinme biçimleri arasındaki çatışma yatmaktadır. Emperyalist çerçeve ve kapitalist biçim, üretici güçleri engelliyor, gelişmesini önlüyor. Tek çıkış yolu, dünya ekonomisinin ileri ülkelerinin geri (hammadde ve enerji kaynaklarına sahip) ülkelerle ekonomik işbirliği temelinde (ama sonuncusunun birincisi tarafından yağmalanması temelinde değil) **örgütlenmesidir**. İşte bunun için uluslararası proleter devrimine gereksinim vardır. Bu olmaksızın dünya ekonomisinin örgütlenmesi ve normal gelişmesi düşünülemez. Ama doğru bir dünya ekonomisinin örgütlenmesini ele alabilmek (hiç olmazsa ele almak) için, proletaryanın hiç olmazsa bazı ileri ülkelerde zafere ulaşmış olması gerekir. Bu söz konusu olmadığı sürece, Partimiz, dolambaçlı yollar; kapitalist gruplarla ekonomik işbirliğinin dolambaçlı yollarını aramak zorundadır.

Burjuvazisini yıkmış ve proleter devriminin sancağını yükseltmiş olan Partinin, ülkemizdeki küçük işletmeyi ve küçük sanayiyi "serbest bırakma"sının, kapitalizmin kısmen yeniden

doğumunu gerekli görmesinin nedeni budur; ancak kapitalizm, kiracıları ve hisse senetleri sahiplerini kendine çekmede devlet iktidarına bağımlıdır. Ta ki Partinin siyasetinin –**"Bütün ülkelerde** devrimin gelişmesinin desteklenmesi, yaygınlaştırılması **için** bir ülkede mümkün olanın en fazlasını yapmak"– gerçek sonuçlar verdiği ana dek.

1917 Ekimi tarafından yaratılan kendine özgü koşullar, olumlu ve olumsuz koşullar bunlardır; Partimiz yaşamının üçüncü döneminde bu koşullarda faaliyet gösterdi ve gelişti.

Bu koşullar, bugün Partimizin Rusya içinde ve dışında sahip olduğu o devasa gücü belirliyor. Onlar, aynı zamanda, partinin karşı karşıya kaldığı ve ne pahasına olursa olsun aşması gereken inanılmaz zorlukları ve tehlikeleri de belirliyor.

Bu dönemde **dış politika** alanında Partinin görevleri, uluslararası **devrimin** partisi olarak, Partimizin konumu tarafından belirleniyor. Bu görevler şunlardır:

1. Ülkemizi çevreleyen kapitalist grup ve hükümetler arasındaki bütün ve her türlü karşıtlıklar ve çelişkilerden emperyalizmi parçalamak için yararlanmak,

2. Batı'daki proleter devrime yardım etmek için hiçbir güç ve aracı esirgememek,

3. Doğudaki ulusal kurtuluş hareketlerini güçlendirmek için tüm önlemleri almak,

4. Kızıl Ordu'yu sağlamlaştırmak.

Bu dönemde, **iç politika** alanında Partinin görevleri barışçıl inşa çalışması partisi olarak Partinin Rusya içindeki konumu tarafından belirleniyor. Görevler şunlardır:

1. Proletarya ve emekçi köylülük arasındaki ittifakın sağlamlaştırılması için:

a) Köylüler arasından en çok inisiyatif gösteren ve işletmeci-

likten en iyi anlayan unsurları devlet inşa çalışmasına katmak;

b) Tarımsal bilgileri sağlayarak makine onarımları ve benzeri çalışmalarla köylü ekonomisine yardım etmek;

c) Kent ve kır arasında normal bir mal değiş tokuşunu geliştirmek;

d) Kırsal alanın derece derece elektrifikasyonu.

Önemli bir durum göz önünde bulundurulmalıdır. Devrimimizin son derece olumlu bir özelliği ve Partimizin son derece lehine olan bir durum, batının devrimleri ve proleter partilerine kıyasla, küçük burjuvazinin en geniş ve en güçlü kesimlerinin, köylülüğün Rusya'daki burjuvazinin muhtemel yedek gücü olmaktan çıkıp, proletaryanın gerçek yedek gücü haline dönüşmesi gerçeğidir. Rus proletaryasının yararına olan bu durum, Rus proletaryasının güçlenmesini Rus burjuvazisinin de güçsüzleşmesini sağlıyordu. Bu, genel olarak Batı'dan farklı olan Rusya'daki köylülerin toprak sahiplerinin boyunduruğundan kurtuluşunun proletaryanın önderliğinde gerçekleştirilmiş olmasındandır. Rusya'da proletarya ve emekçi köylülük arasındaki ittifak da bu temelde ortaya çıktı. Bu ittifakı korumak ve sağlamlaştırmak komünistlerin görevidir.

2. Sanayinin gelişmesi için:

a) En önemli sanayi dallarına egemen olmak için ve burada çalışan işçilerin gereksinimlerini daha iyi karşılamak için güçleri azami olarak yoğunlaştırmak,

b) Makine ve donanımların ithal edilmesi yönünde dış ticareti geliştirmek,

c) Hisse senetleri sahipleri ve kiracılarla ilgilenmek,

d) Yalnızca asgari düzeyde de olsa manevra yapmaya olanak tanıyan bir gıda maddeleri fonunu yaratmak,

e) Ulaştırmanın ve ağır sanayinin elektrifikasyonu.

Bunlar, Partinin şimdiki gelişme aşamasındaki görevlerinin genel özellikleridir.

"Pravda" Sayı: 190
28 Ağustos 1921

RUS KOMÜNİSTLERİNİN STRATEJİ VE TAKTİK SORUNU ÜZERİNE*

Bu yazı, değişik zamanlarda Presniya bölgesindeki işçi kulübünde ve Sverdlov Üniversitesi'ndeki** Komünist grup önünde "Rus Komünistlerinin Strateji ve Taktikleri Üzerine" verdiğim konferanslara dayanmaktadır. Bu yazıyı yayınlamaya karar ver-

* J.V. Stalin'in, Rusya Komünist Partisi (Bolşevik)'in 25. yıl dönümüne ithaf edilen "Rus Komünistlerinin Strateji ve Taktik Sorunu Üzerine" adlı makalesi 14 Mart 1923'de "Pravda"da, Sayı: 56 ve aynı zamanda 14, 15, 16 Mart 1923'de "Petrogradskaya Pravda"da, Sayı: 57, 58, 59 ve 1 Nisan 1923'de "Kommunititçeskaya Revoluziya" (Komünist Devrim) dergisinde, Sayı: 7 (46), yayınlandı. Daha sonra "Ekim Devrimi ve Rus Komünistlerinin Stratejisi" başlığı altında bu makaleden bir bölüm J.V. Stalin'in "Ekim Devrimi Üzerine" adlı kitabında yayınlandı, Moskova 1932.

** Sverdlov Üniversitesi: Y.M. Sverdlov'dan ismini alan Komünist İşçi ve Köylü Üniversitesi.
Y.M. Sverdlov'un girişimi ile 1918 yılında Bütün Rusya Merkez Yürütme Komitesi tarafından ajitasyon ve propaganda için kısa süreli kurslar düzenlendi. Ocak 1919'da bu kurslar Sovyet Çalışma Okulu adını aldı. Bu okulun temelinde, RKP (B)'nin VIII. Kongre kararıyla Sovyet Parti ve Çalışması Merkez Okulu kuruldu. 1919'un ikinci yarısında bu okul Sverdlov Komünist İşçi ve Köylü Üniversitesi'ne dönüştürüldü.

memin nedeni yalnızca Presniyalı yoldaşların ve Sverdlov Üniversitesi öğrencilerinin isteklerini yerine getirmeyi bir görev saymam değil ama aynı zamanda, bu yazının, partili işçilerimizin yeni yetişen nesline de yararı dokunacağındandır. Bununla birlikte, bu yazının, Rus Parti basınında yönetici yoldaşlarımızın birçok kez söyledikleriyle kıyaslanınca yeni bir şey koymak iddiasında olmadığını söylemeyi de gerekli görüyorum. Bu yazı, Lenin yoldaşın temel görüşlerinin kısaltılmış ve şematik bir açıklamasıdır.

I
TEMEL GÖRÜŞLER
1. İşçi Hareketinin İki Yönü

Siyasal strateji de tıpkı taktik gibi işçi hareketiyle ilgilenir. Ama işçi hareketi iki unsurdan oluşur: Nesnel ya da kendiliğinden unsur ve öznel ya da bilinçli unsur. Nesnel, kendiliğinden unsur, proletaryanın bilinçli ve yönlendirici iradesinden bağımsız olarak oluşan süreçler grubudur. Ülkenin ekonomik gelişmesi, kapitalizmin gelişmesi, eski iktidarın parçalanarak dağılması, proletaryanın ve onun çevresindeki sınıfların kendiliğinden hareketleri, sınıfların çatışmaları vb., tüm bunlar, gelişmeleri, proletaryanın iradesine bağlı olmayan olgulardır; işte, hareketin nesnel yanı budur. Stratejinin bu süreçlerle bir ilgisi yoktur; çünkü bunları ne durdurabilir ne de değiştirebilir, yalnızca göz önüne alabilir ve onlardan hareket edebilir. Bu, Marksist teori ve Marksist program tarafından araştırılması gereken alandır.

Ama hareketin bir de öznel, bilinçli yanı vardır. Hareketin öznel yanı, hareketin kendiliğinden süreçlerinin işçilerin bilinci-

ne yansımasıdır; proletaryanın belirli bir hedefe yönelik bilinçli ve planlı hareketidir. Hareketin bu yanı esasında, onun nesnel yanından farklı olarak tümüyle strateji ve taktiğin belirleyici etkisine tabi olmasıyla bizi ilgilendirmektedir. Strateji, hareketin nesnel süreçlerinin gelişimi içinde herhangi bir değişiklik yapmamasına karşılık, burada hareketin öznel, bilinçli kesiminde geniş ve kapsamlı bir çalışma alanına sahiptir; çünkü bizzat kendi üstünlük ya da noksanlığına göre strateji, hareketi hızlandırabilir ya da yavaşlatabilir, onu en kestirme yoldan yönetebilir, ya da daha zor ve sancılı bir yola yöneltebilir.

Hareketin hızlandırılması ya da yavaşlatılması, kolaylaştırılması ya da zorlaştırılması; siyasal strateji ve taktiğin alanı ve uygulama kapsamı işte budur.

2. Marksizmin Teori ve Programı

Stratejinin bizzat kendisi, hareketin nesnel süreçlerinin araştırılmasıyla uğraşmaz. Buna karşın strateji, eğer hareketin yönetiminde kaba ve ağır yanlışlara düşmek istemiyorsa, bu süreçleri bilmek ve onları doğru değerlendirmekle yükümlüdür. Hareketin nesnel süreçlerinin araştırılmasıyla öncelikle Marksizmin teorisi, sonra da Marksizmin programı uğraşır. Bu nedenle de strateji, bütünüyle Marksizmin teori ve programına dayanmak zorundadır.

Kapitalizmin gelişme ve can çekişme gibi nesnel süreçlerini inceleyen Marksizmin teorisi, burjuvazinin devrilmesinin ve proletaryanın iktidarı ele geçirmesinin kaçınılmazlığı sonucuna, kapitalizmin yerini sosyalizmin almasının kaçınılmazlığı sonucuna varır. Proleter strateji, ancak, çalışmalarına Marksizmin teorisinin vardığı bu sonuçları temel yaptığı zaman gerçekten Marksist bir strateji olarak nitelendirilebilir.

Teorinin sonuçlarından yola çıkan Marksizmin programı, program maddelerinde bilimsel olarak formüle edilen proletarya hareketinin hedeflerini belirler. Program, ya kapitalizmin yıkılması ve sosyalist üretimin örgütlenmesi hedefiyle bütün bir kapitalist gelişme dönemini hedefler ya da örneğin, feodal mutlakiyetçi düzenin kalıntılarının yok edilmesi ve kapitalizmin serbest gelişmesi için koşulların yaratılması gibi kapitalizmin gelişmesinin belli bir dönemini hedefler. Buna uygun olarak da program iki kısımdan oluşabilir: Bir asgari program ve bir azami program. Asgari programa dayanan bir stratejinin, azami programa dayanan stratejiden mutlaka farklı olacağı açık bir şeydir; stratejiye Marksizmin programında formüle edilen hareketin hedefleri yön verirse o zaman gerçek, Marksist bir strateji olarak nitelendirilebilir.

3. Strateji

Stratejinin en önemli görevi, işçi sınıfı hareketinin izlemesi gereken ve proletaryaya, programda ortaya konan hedeflere erişmek için düşmana indirilecek en elverişli esas darbeyi gösteren temel yönü belirlemektir. Stratejik plan, belirleyici darbenin en çabuk bir biçimde azami sonuçlarının elde edileceği yönünü örgütleme planıdır.

Siyasal stratejinin ana hatları, askerî stratejiyle bir kıyaslama yapılarak büyük bir güçlük çekmeden çizilebilir: Örneğin iç savaş döneminde Denikin ile mücadele. Denikin'in Tula önlerinde bulunduğu 1919 yılının sonlarını herkes hatırlar. O zaman askerî çevreler arasında, Denikin ordularına kesin darbenin hangi noktadan indirileceği konusunda bir tartışma çıkmıştı. Bir kısım askerî çevreler darbenin ana yönü olarak Zaryzin Novorossisk hattını öneriyorlardı. Diğerleri ise, tersine darbenin, Voroneş

Rostov hattında vurulmasını, bu hatta ilerlendikten sonra ikiye ayrılacak Denikin ordularının her birinin tek tek imha edilmesini öneriyorlardı. Birinci planın, kuşkusuz Novorossisk'in ele geçirilmesinin hesaplaması ve böylelikle de Denikin ordularına geri çekilme yolunu kapaması bakımından olumlu yönleri vardı. Ama bir yandan da elverişsizdi; çünkü Sovyet iktidarına düşman olan ve bu nedenle de büyük kayıplar verdirecek olan bölgelerde (Don bölgesi) ilerlememizi öngörüyordu. Diğer yandan da tehlikeliydi; çünkü Denikin ordularına Tula-Serpulhov üzerinden Moskova yolunu açacaktı. Esas darbeye ilişkin ikinci plan tek doğru plandı; çünkü bu plan bir yandan ana birliklerimizin Sovyet iktidarına dost olan bölgelerden (Voroneş Donez Havzası eyaleti) ilerlemesini öngörüyordu ve bu nedenle de önemli kayıplara yol açmayacaktı, diğer yandan ise Denikin ordusunun Moskova üzerine yürüyen ana birliklerini bozguna uğratıyordu. Askerî çevrelerin çoğunluğu ikinci plandan yana karar verdiler ve böylelikle de Denikin'e karşı yürütülen bütün savaşın kaderi belirlenmiş oldu.

Bir başka deyimle, esas darbenin yönünün belirlenmesi demek, tüm savaş dönemi harekatının niteleğini önceden belirlemek, yani böylece bütün savaşın kaderinin onda dokuzunu belirlemek demektir.

Aynı şey siyasal strateji için de geçerlidir. Rus proletaryasının siyasal önderleri arasında proletarya hareketinin ana yönü konusunda ilk ciddi çatışma 20. yüzyıl başlarında, Rus-Japon savaşı sırasında ortaya çıktı. Bilindiği gibi, o zamanlar partimizin bir kesimi (Menşevikler), proletarya hareketinin Çarlığa karşı mücadelesinde ana yönün, proletarya ile liberal burjuvazi arasında bir blok kurma çizgisini izlemesi gerektiği görüşünü ileri sürdüler; buna göre en önemli devrimci unsurlardan biri olan köylülük

tümüyle ya da hemen hemen tümüyle ihmal edilirken, tüm devrimci hareket içinde önderlik rolü liberal burjuvaziye veriliyordu. Partinin diğer kesimi (Bolşevikler) ise, tersine, esas darbenin proletaryanın köylülükle bloğu çizgisini izlemesi gerektiğini iddia ettiler; buna göre, tüm devrimci harekete önderlik görevinin proletaryaya bırakılması ve liberal burjuvazinin ise tarafsızlaştırılması gerekiyordu.

Denikin'e karşı savaşla bir kıyaslama yapılarak 1890'lardan 1917 Şubat Devrimi'ne kadar süren çarlığa ve toprak ağalığına karşı bir işçi ve köylü savaşı olan tüm devrimci hareketimize bakacak olursak, Çarlığın ve toprak ağalığının kaderinin, birçok bakımdan şu ya da bu stratejik planın (Menşevik ya da Bolşevik planın) kabul edilmesine devrimci hareketin şu ya da bu ana yönünün kabul edilmesine bağlı olduğu açıktır.

Denikin'e karşı savaş sırasında askerî strateji, darbenin esas yönünün belirlenmesiyle Denikin'in tasfiyesine varan tüm diğer harekatların niteliğinin onda-dokuzunu belirlediyse, burada da Çarlığa karşı mücadele alanında siyasal stratejimiz, devrimci hareketin esas yönünü Bolşevik plan düşüncesiyle belirlemiş ve böylelikle de Rus-Japon savaşından 1917 Şubat Devrimi'ne kadar süren çarlığa karşı bütün bir açık mücadele döneminde partimizin çalışmalarının niteliğini belirlemiştir.

Siyasal stratejinin görevi, her şeyden önce Marksizmin teori ve programından kalkarak ve bütün ülkelerin işçilerinin mücadele deneylerini göz önüne alarak belirli bir ülkedeki proletarya hareketinin belirli bir tarihsel dönemindeki esas yönünü belirlemektir.

4. Taktik

Taktik, stratejinin bir parçasıdır, ona tabidir, ona hizmet eder. Taktik, savaşı bir bütün olarak ele almaz; onun tek tek gelip geçici

parçalarıyla, mücadelelerle, savaşlarla ilgilenir. Stratejinin amacı, savaşı kazanmak ya da diyelim ki, çarlığa karşı mücadeleyi sonuna kadar götürmekse, taktiğin amacı, tersine, şu ya da bu savaşı, şu ya da bu mücadeleyi kazanmak, herhangi bir andaki mücadelenin somut koşullarına az çok uygun düşen şu ya da bu kampanyayı, şu ya da bu eylemi başarıyla yürütmektir.

Taktiğin en önemli görevi, belirli bir anın somut koşullarına en uygun düşen ve stratejik başarıyı en güvenli bir biçimde hazırlayan mücadele araç ve yollarını, biçim ve yöntemlerini belirlemektir. Bu nedenle taktik eylemler ve sonuçları, kendi başlarına, doğrudan etkileri bakımından değil, stratejik görevleri ve olanakları bakımından değerlendirmelidir.

Taktik başarıların, stratejik görevlerin gerçekleştirilmesini kolaylaştırdığı anlar vardır. Örneğin 1919 sonlarında Denikin cephesinde, Orel ve Voroneş'in birliklerimiz tarafından kurtarılması sırasında Voroneş, önlerindeki süvarilerimizin ve Orel önlerindeki piyade birliklerimizin başarıları, Rostov'a saldırmak için elverişli koşullar yarattığında böyle bir durum söz konusuydu. 1917 Ağustos'unda Rusya'da Petrograd ve Moskova Sovyetlerinin Bolşevikler tarafına geçmesi sonucu Partimiz, Ekim saldırısını kolaylaştıran yeni bir siyasal durum yarattığında da durum buydu.

Doğrudan etkileri bakımından parlak olan ama stratejik olanaklar için uygun olmayan taktik başarıların, "beklenmedik" durumlar yaratarak tüm harekete zarar verdiği anlar da vardı. 1919 sonlarında, Moskova üzerine hızlı ve güçlü yürüyüşün getirdiği kolay başarılardan başı dönmüş, bir şekilde cephesini Volga'dan Dinyeper'e kadar genişleten ve böylelikle de ordularının sonunu hazırlayan Denikin'in durumu buydu. 1920'lerde Polonya ile savaş sırasında Polonya'daki ulusal hareketin gücünü küçümseyip

güçlü bir ilerlemenin kolay başarılarından başımız döndüğünde durum buydu. Burada biz, kendi gücümüzü aşan bir görevi, Polonya halkının ezici bir çoğunluğunu Sovyet birliklerine karşı birleştiren ve böylece Sovyet birliklerinin Minsk ve Sitom'daki başarılırını yok ederek Sovyet iktidarının batıdaki saygınlığını sarsan bir görevi, Varşova üzerinden Avrupa'yı zorlamak görevini üzerimize almıştık.

Ayrıca, gelecekte stratejik yararları güvence altına almak için taktik başarılardan vazgeçilip, taktik zarar ve kayıplara bilinçli olarak katlanıldığı anlar da vardır. Bu, savaş sırasında çokça rastlanan bir durumdur; birliklerinin kadrolarını kurtarmak ve onları düşmanının üstün güçlerinin saldırısından korumak isteyen bir taraf, zaman kazanmak için ve güçlerini gelecekte yeni belirleyici mücadeleler için toplamak amacıyla planlı olarak geri çekilmeye başlar ve tüm kentleri ve bölgeleri mücadele etmeksizin terk eder. 1918 Rusyası'nda Alman saldırısı sırasında durum buydu; Partimiz, barışa hasret kalmış köylülük ile ittifakı korumak, soluk almak, yeni bir ordu yaratmak ve böylelikle de gelecek için stratejik yararlar sağlamak amacıyla, o anda doğrudan siyasal etkisi bakımından büyük bir zarar olan Brest Barışı'nı kabul etmek zorunda kalmıştı.

Bir başka deyimle; taktik, anlık geçici çıkarlara tabi olamaz, doğrudan siyasal etkinlik düşünceleriyle yürütülemez, ayaklarını yerden kesip hayali şatoları hiç mi hiç inşa edemez; taktik, stratejinin görev ve olanaklarına uygun bir şekilde kurulmalıdır.

Taktiğin görevi, her şeyden önce, stratejinin talimatları yönünde, bütün ülkelerin işçilerinin devrimci mücadele deneyimlerini göz önüne alarak herhangi bir anın somut mücadele koşullarına en fazla uygun düşen mücadele, biçim ve yöntemlerini belirlemektir.

5. Mücadele Biçimleri

Savaşı yönetme yöntemleri, savaş biçimleri her zaman aynı değildir. Gelişme koşullarına göre, özellikle de üretimin gelişmesine göre değişir. Cengiz Han zamanındaki savaş, III. Napoleon dönemindekinden farklı yönetilmişti; 20. yüzyılda savaş, 19. yüzyıldakinden daha farklı olacaktır.

Bugünkü koşullarda savaş yönetme sanatı, savaşın tüm biçimlerine ve bu alanda bilimin bütün bilgilerine egemen olmaktan, bunlardan akıllı bir biçimde yararlanmaktan, bunları ustalıkla bir uyum içine sokmaktan ya da bu biçimlerden birini ya da diğerini, duruma göre, zamanında uygulamaktan oluşur.

Siyasal alandaki mücadele biçimleri için de aynı şeyler söylenebilir. Siyasal alandaki mücadele biçimleri savaş yönetim biçimlerinden daha da çok çeşitlidir. Bu biçimler, ekonominin, toplumsal durumun, kültürün gelişme düzeyine göre, sınıfların durumuna, mücadele eden güçlerin karşılıklı ilişkisine, devletin niteliğine ve ayrıca uluslararası ilişkiler vb. göre değişirler. Mutlakiyet koşulları altındaki kısmi grevler ve işçi gösterileri ile bağlı olan yasadışı mücadele biçimi, "yasal olanaklar" altında açık mücadele biçimi ve işçilerin siyasal kitle grevleri, örneğin, Duma içinde parlamenter mücadele biçimi ve zaman zaman silahlı ayaklanmalara kadar varan parlamento dışı kitle eylemleri, son olarak proletaryanın iktidarı ele geçirmesinden sonra ordu da dahil olmak üzere bütün devlet araç ve güçlerini güvence altına alma olanağını kazandıktan sonra, devlet gücüne dayanan mücadele biçimleri; Proletaryanın devrimci mücadele pratiğinin ortaya çıkardığı mücadele biçimleri esas olarak bunlardır.

Partinin görevi, bütün mücadele biçimlerine egemen olmak, onları savaş alanında ustalıkla kaynaştırmak ve mücadeleyi, be-

lirli bir durumda, özellikle amaca uygun düşen biçimlere doğru ustalıkla yönlendirmektir.

6. Örgütlenme Biçimleri

Orduların örgütlenme biçimleri, askerî birliklerin çeşitleri ve silah türleri esas olarak, savaşı yönetmenin biçim ve yöntemlerine uydurulur. Birinin değişmesiyle diğeri de değişir. Bir manevra savaşında başarı, çoğu kez yoğun süvari saldırısı ile belirlenir. Bir mevzi savaşında ise, süvari ya hiç rol oynamaz ya da ikincil rol oynar; ağır toplar ve uçaklar, gazlar ve tanklar her şeyi belirler.

Savaş sanatının görevi, tüm silah türlerine sahip olmak, onları mükemmel dereceye kadar geliştirmek ve çalışmalarını ustalıkla birbirleriyle birleştirmektir.

Aynı şey siyasal alandaki örgütlenme biçimleri için de söylenebilir. Tıpkı askerî alanda olduğu gibi, burada da örgütlenme biçimleri mücadele biçimlerine göre düzenlenir. Mutlakiyet döneminde profesyonel devrimcilerin gizli örgütleri; Duma döneminde eğitim, sendika, kooperatif ve parlamento örgütleri (Duma grubu vb); kitle eylemleri ve ayaklanmaları döneminde fabrika komiteleri, köylü komiteleri, grev komiteleri, işçi ve asker Sovyetleri, devrimci savaş komiteleri ve bütün bu örgütlenme biçimlerini birleştiren geniş bir proletarya partisi; son olarak iktidarın işçi sınıfı elinde yoğunlaşması döneminde proletaryanın devlet örgütü biçimi; proletaryanın burjuvaziye karşı mücadelesinde belirli koşullar altında dayanabileceği ve dayanmak zorunda da olduğu örgütlenme biçimleri esas olarak bunlardır.

Partinin görevi, bütün bu örgütlenme biçimlerine egemen olmak, onları mükemmel bir dereceye kadar geliştirmek ve her belirli durumda çalışmalarını ustalıkla birleştirmektir.

7. Slogan-Direktif

Savaşın ya da tek bir çarpışmanın hedeflerini yansıtan ve birlikler arasında benimsenmiş olan, çarpıcı bir şekilde formüle edilmiş kararlar, orduyu eyleme teşvik etme ve moralini yükseltme vb. aracı olarak cephede bazen belirleyici bir öneme sahiptir. Birliklere verilen uygun emirler, atılan sloganlar ya da yapılan çağrılar, tüm bir savaş boyunca birinci sınıf ağır top veya birinci sınıf hızlı tanklar kadar önemlidir.

On milyonlarca, yüz milyonlarca halk kitleleriyle ve onların çeşitli talep ve gereksinimlerinin söz konusu olduğu siyasal alanda ise, sloganlar çok daha büyük bir öneme sahiptir.

Slogan, mücadelenin yakın ya da uzak hedeflerinin kısa ve öz olarak önder grup tarafından, diyelim ki, proletarya ve onun partisi tarafından formüle edilmesidir. Mücadelenin çeşitli hedeflerine göre, ya bütün bir tarihi dönemin ya da ilgili tarihsel dönemin tek tek aşama ve evrelerini kapsayan çeşitli sloganlar vardır. İlk kez "Emeğin Kurtuluşu" grubu* tarafından 1880'lerde ortaya atılan "Kahrolsun Otokrasi" sloganı bir propaganda sloganı idi Çünkü bu slogan, en kararlı ve en dirençli mücadelecileri tek tek ve gruplar halinde partiye kazanmdırmayı hedefliyordu. Otokrasinin istikrarsızlığının işçi sınıfının geniş tabakaları tarafından az çok anlaşıldığı Rus-Japon savaşı döneminde bu slogan, bir ajitasyon sloganı oldu; çünkü bu slogan artık milyonlarca emekçiyi kazanmayı hedefliyordu. Çarlığın, kitlelerin gözünde artık kesinlikle iflas ettiği 1917 Şubat Devrimi öncesi dönemde "Kahrolsun Otokrasi" sloganı artık bir ajitasyon sloganı olmaktan çıkıp bir eylem sloganına dönüştü; çünkü bu slogan milyonlarca kişiyi

* **"Emeğin Kurtuluşu" grubu:** Plehanov tarafından 1883'de Genf'de kurulan ilk Rus Marksist grubu. (Grubun çalışmaları ve tarihi rolü üzerine bak "SBKP (B) Tarihi Kısa Ders", s. 10-17)

Çarlığa karşı saldırıya geçirmeyi hedefliyordu. Şubat Devrimi günlerinde bu slogan, artık Partinin bir direktifi haline gelmişti, yani Çarlık düzeninde belli kuruluşların ve belli noktaların ele geçirilmesi için doğrudan bir çağrı olmuştu; çünkü şimdi sorun Çarlığı yıkmak ve yok etmekti. Direktif, partinin belirli bir anda ve belirli bir yerde bütün parti üyelerine, eyleme geçmeleri için bağlayıcı, doğrudan bir çağrıdır ve eğer çağrı, kitlelerin taleplerini doğru ve yerinde formüle etmişse ve eğer durum gerçekten olgunlaşmışsa genel olarak, geniş emekçi yığınları tarafından benimsenir.

Sloganları, direktiflerle ya da ajitasyon sloganlarını eylem sloganlarıyla karıştırmak en azından aceleci ya da gecikmiş eylemler kadar tehlikelidir ve hatta bazen ağır felaketlere yol açabilir. 1917 Nisanı'nda "Bütün İktidar Sovyetlere" sloganı bir **ajitasyon** sloganıydı. 1917 Nisanı'nda "Bütün İktidar Sovyetlere" sloganı altında Petrograd'da yapılan ve Kışlık Sarayı'nın kuşatıldığı ünlü gösteri bu sloganı bir **eylem** sloganına* dönüştürme girişimiydi, aceleci ve bu yüzden de zararlı bir girişimdi. Parti, bu gösterinin düzenleyicilerini mahkum ederken haklıydı; çünkü bu sloganın bir eylem sloganına dönüştürülmesi için gerekli koşulların henüz oluşmadığını, aceleci bir eylemin proletaryanın güçlerinin dağılmasına yol açabileceğini biliyordu.

Diğer yandan, partinin, saflarını düşman tarafından düzenlenen bir tuzaktan korumak ya da direktifin uygulanmasını geçici olarak daha uygun bir ana ertelemek için önceden kararlaştırılmış ve olgunlaşmış bir sloganı (ya da direktifi) "24 saat içinde"

* Petrograd'da 20-21 Nisan 1917'de yapılan siyasal bir kitle gösterisi sırasında Bolşevik Partisi Petrograd Komitesi üyelerinden bir grup (Bagdatyev ve diğerleri) Bolşevik MK'nin gösterinin barışçıl niteliğine ilişkin direktifi karşısında Geçici Hükümet'in hemen devrilmesi sloganını atmıştı. Parti Merkez Komitesi bu "sol" maceracıların tutumunu mahkum etti. (Bkz. V. İ. Lenin, "Yapıtlar", 4. Baskı, C. 24, s. 181-182, Rusça)

kaldırmak ya da değiştirmek zorunda kaldığı durumlar da olabilir. Böyle bir durum 1917 Haziranı'nda Petrograd'da geçti; özenle hazırlanmış ve 9 Haziran'da yapılması kararlaştırılmış olan işçi ve asker gösterisi, Partimizin MK'si tarafından değişen durum gözönüne alınarak "aniden" kaldırıldı. Partinin görevi, ustalıkla ve tam zamanında ajitasyon sloganını eylem sloganına ya da eylem sloganını belli somut direktiflere dönüştürmek ya da durum gerektirdiği an ister yaygınlaşmış, ister olgunlaşmış olsun, zamanında şu ya da bu sloganı uygulamaktan vazgeçmek için gerekli esneklik ve kararlılığı göstermektir.

II

STRATEJİK PLAN

1. Tarihsel Dönüşümler Stratejik Planlar

Partinin stratejisi bir kez belirlendi mi hiç değişmeyecek bir şey değildir. Partinin stratejisi tarihsel dönüşümlere, tarihsel değişikliklere uygun olarak değişir. Bu değişiklikler, tek tek her tarihsel dönüşüm için, bir dönüşümden diğerine kadar olan tüm dönem boyunca geçerli olan, özel ve kendisine uygun stratejik planın hazırlanmasında ifadelerini bulurlar. Stratejik planda, devrimci güçlerin indireceği esas darbenin yönü belirlenir ve milyonları kapsayan kitlelerin toplumsal cephedeki uygun mevzilenme şeması verilir. Doğal olarak, kendine özgü özellikleri olan belirli bir tarihsel dönem için geçerli olan bir stratejik plan, bambaşka özellikleri olan başka bir tarihsel dönem için geçerli olmaz. Her tarihsel dönüşümün kendisi için gerekli ve görevlerine uygun stratejik bir planı olmalıdır.

Aynı şey savaş için de söylenebilir. Kolçak'a karşı savaş için

hazırlanmış olan stratejik plan, yeni bir stratejik planın gerekli olduğu Denikin'e karşı savaş için geçerli olamazdı. Ama bu plan da örneğin, 1920 yılında Polonya'ya karşı savaş için geçerli değildi; çünkü hem esas darbenin doğrultusu hem de en önemli askerî güçlerin mevzilenme şeması, zorunlu olarak bu her üç durumda da farklı olacaktı.

Rusya'nın yakın tarihi, partimizin tarihinde üç değişik stratejik plana neden olan üç temel tarihsel dönüşüme tanık olmuştur. Partinin, genel olarak stratejik planlarının yeni tarihsel değişikliklere göre nasıl değiştiğini göstermek için bunları kısaca açıklamanın gerekli olduğunu sanıyoruz.

2. Birinci Tarihsel Dönüşüm ve Rusya'da Burjuva-Demokratik Devrime Doğru

Bu dönüşüm, yirminci yüzyılın başında, Rus-Japon savaşı döneminde, Çar'ın ordularının yenilgisinin ve Rus işçi sınıfının büyük siyasal grevlerinin tüm halk sınıflarını sarstığı ve onları siyasal mücadele alanına ittiği zaman başladı. Bu dönüşüm, 1917 Şubat Devrimi günlerinde sona erdi.

Bu dönemde Partimizde iki stratejik plan birbirine karşı mücadele ediyordu: Menşeviklerin planı (Plehanov, Martov 1905) ve Bolşeviklerin planı (Lenin yoldaş 1905).

Menşeviklerin stratejisinin planı, Çarlığa esas darbeyi liberal burjuvazi ile proletaryanın ittifakı yoluyla indirmekti. Devrimin, o zamanlar bir burjuva devrimi olarak görülmesinden hareket ederek bu plan, hareketin egemenliğini (önderliğini) liberal burjuvaziye bırakıyordu ve en önemli devrimci güçlerden biri olan köylülük dikkate alınmazken ya da hemen hemen alınmazken, proletaryaya "aşırı sol muhalefet" rolünü, burjuvazinin bir "teş-

vikçisi" rolünü veriyordu. Rusya gibi bir ülkede milyonlarca köylüyü bir kenara atan bu planın ümitsiz bir hayal olduğunu anlamak zor değildir; ama o, devrimin kaderini liberal burjuvazinin ellerine (Burjuvazinin egemenliğine) bıraktığı için gericiydi; çünkü liberal burjuvazinin devrimin tam zaferinden çıkarı yoktu ve Çarlıkla bir uzlaşmaya vararak hareketi sonuçlandırmaya her zaman hazırdı.

Bolşevik strateji (**Lenin** yoldaşın "İki Taktik"ine* bakınız) Çarlığa esas darbesini, proletaryanın köylülük ile ittifakı yoluyla indirmeyi planlarken, liberal burjuvazi de tarafsızlaştırılacaktı. Liberal burjuvazinin burjuva-demokratik devrimin tam zaferinden çıkarı olmadığından ve işçi ve köylülülerin aleyhine Çar ile uzlaşmayı devrimin zaferine tercih ettiğinden hareket eden bu plan, devrimci harekette egmenliği, Rusya'daki biricik tutarlı devrimci sınıf olan proletaryaya verdi. Bu plan, yalnızca devrimin itici güçlerini doğru olarak hesap ettiği için değil, aynı zamanda proletarya diktatörlüğü (proletaryanın egmenliği) düşüncesini tohum halinde içinde taşıdığı için, Rusya'daki devrimin daha sonraki, daha yüksek aşamasını dahice önceden gördüğü ve ona geçişi kolaylaştırdığı için de önemlidir.

Devrimin Şubat 1917'ye kadar devam eden gelişmesi, bu stratejik planın tümüyle doğru olduğunu göstermiştir.

3. İkinci Tarihsel Dönüşüm ve Rusya'da Proletarya Diktatörlüğüne Doğru

İkinci dönüşüm, 1917 Şubat Devrimi'yle birlikte, Çarlığın yıkılışından sonra, emperyalist savaşın ve kapitalizmin öldürücü hastalıklarını tüm dünyada açığa çıkardığı; liberal burjuvazinin,

* V.İ. Lenin, "Demokratik Devrimde Sosyal Demokrasinin İki Taktiği" (Bkz. "Yapıtlar", 4. baskı, C. 9, s. 1-119)

ülkenin gerçek yönetimini eline almaya yeteneksiz olduğundan, biçimsel iktidar (Geçici Hükümet) iddialarıyla kendini sınırlamaya zorunlu olduğu; gerçek iktidarı elde etmiş olan İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetlerinin ve bundan gerektiği gibi yararlanmak için ne deneyi ne de arzusu olduğu; cephede askerler, cephe gerisinde de işçiler ve köylüler, savaşın ve ekonomik yıkımın ağırlığı altında inlerlerken; iç çelişkilerle parçalanmış ve ne savaşa ne de barışa muktedir olan "İkili İktidar" ve "İlişki Komisyonu"* rejimin "çıkmaz sokaktan bir çıkış yolu" bulamamakla kalmayıp, durumu daha da karıştırdığı bir zamanda başladı.

Bu dönemde Sovyetlerin içinde iki stratejik plan birbirine karşı mücadele ediyordu: Menşevik ve Sosyalist-Devrimcilerin planı ve Bolşeviklerin planı.

Önceleri Sovyetler ile Geçici Hükümet arasında ve devrim ile karşı-devrim arasında yalpalayan Menşeviklerin ve Sosyalist-Devrimcilerin stratejisi Demokratik Konferans'ın (Eylül 1917) açıldığı günlerde kesin biçimini kazandı. Demokratik Konferans, Sovyetleri yavaş yavaş ama kesin olarak iktidardan uzaklaştırmak ve ülkede tüm iktidarı, gelecekteki, burjuva bir parlamentonun örneği olan bir "Ön-Parlamento"nun elinde yoğunlaştırmak için hazırlanmıştı. Savaş ve barış sorunu, toprak sorunu, işçi sorunu ve ulusal sorun, belirsiz bir zamana bırakılmış olan Kurucu Meclis'in toplanmasına kadar ertelenmişti. "Tüm İktidar Kurucu

* **"İlişki Komisyonu":** Çeseydse, Steklov, Suhanov, Filippovski ve Skobelev'den meydana gelen bu grup (sonradan Çernov ve Zeretelli de katıldı) 7 Mart 1917'de Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'nin Menşevik ve Sosyalist Devrimci Yürütme Komitesi tarafından Geçici Hükümet ile ilişki kurmakla, bunu etkilemek ve çalışmalarını "denetlemek" ile görevlendirildi. Gerçekte "İlişki Komisyonu", Geçici Hükümet'e burjuva siyasetini uygulamasında yardım ediyordu ve işçi kitlelerinin, bütün iktidarın Sovyetlere geçmesi uğruna yürüttükleri aktif devrimci mücadelesini geriletmeye çalışıyordu. "İlişki Komisyonu", Menşeviklerin ve Sosyalist Devrimcilerin temsilcilerinin doğrudan doğruya Geçici Hükümet'e katıldıkları Nisan 1917'ye kadar varlığını sürdürdü.

Meclise": Sosyalist-Devrimciler ve Menşevikler stratejik planlarını böyle formüle ediyorlardı. Bu, bir burjuva diktatörlüğünün hazırlanması planıydı; iki dirhem bir çekirdek ve "tümüyle demokratik" ama yine de bir burjuva diktatörlüğü.

Bolşevik strateji (Lenin yoldaşın 1917 Nisan'ında yayınlanmış olan "Tezler"ine* bakınız), esas darbeyi proletaryanın ve yoksul köylülüğün birleşik güçleriyle, burjuvazinin iktidarının yıkılması doğrultusunda, proletarya diktatörlüğünün Sovyet Cumhuriyeti biçiminde örgütlenmesi doğrultusunda planlandı. Emperyalizmden kopmak ve savaştan çıkmak; eski Rus İmparatorluğu'nda boyunduruk altındaki milletlerin kurtuluşu; toprak ağası ve kapitalistlerin mülksüzleştirilmesi; sosyalist bir ekonominin örgütlenmesi için koşulların hazırlanması: Bolşeviklerin o dönemdeki stratejik planının unsurları bunlardı. "Tüm İktidar Sovyetlere": O dönemde Bolşevikler stratejik planlarını böyle formüle ediyorlardı. Bu stratejik plan, yalnızca Rusya'daki yeni proleter devrimin itici güçlerini doğru olarak hesaba kattığı için değil, batıdaki devrimci hareketin başlamasını kolaylaştırdığı ve hızlandırdığı için de önemliydi.

Olayların, Ekim Devrimi'ne kadar ki ve bundan sonraki gelişmesi bu stratejik planın tümüyle doğru olduğunu göstermiştir.

4. Üçüncü Tarihsel Dönüşüm ve Avrupa'da Proleter Devrimine Doğru

Üçüncü dönüşüm, Ekim Devrimi ile birlikte, batının iki emperyalist grubunun arasındaki ölüm kalım savaşının zirveye ulaştığı; batıda devrimci bir bunalımın açıkca olgunlaştığı; Rusya'nın iflas etmiş ve çelişkilere dolanmış burjuva iktidarı

* V.İ. Lenin, "Bugünkü Devrimde Proletaryanın Görevleri Üzerine" (Bkz. "Yapıtlar", 4. Baskı, C. 24, s. 1-7)

proleter devrimin darbeleri altında yıkıldığı; muzaffer proleter devrimi, emperyalizmden koparak ve savaştan çıkarak, Batı'nın emperyalist koalisyonu görünümündeki yeminli düşmanlarını sıkıştırdığı; yeni hükümetin, Sovyet hükûmetinin, barış kararnamesi, toprak ağalarının topraklarına el konulması, kapitalistlerin mülksüzleştirilmesi ve ezilen milletlerin kurtuluş temelinde tüm dünyadaki milyonlarca emekçinin güvenini sağladığı zaman başladı. Bu uluslararası çapta bir dönüşümdü; çünkü kapitalizmin uluslararası cephesi ilk kez yarıldı, kapitalizmin yıkılışı ilk kez pratikte gündeme geldi. Tam da bu nedenle, Ekim Devrimi, ulusal, Rusya'ya ait bir güçten uluslararası bir güç durumuna ve Rus işçileri, uluslararası proletaryanın geri müfrezesinden, fedakarca mücadelesi ile batının işçilerini ve doğunun ezilen ülkelerini uyandıran bir öncüsü durumuna geldi. Bu dönüşüm kendi gelişimi içinde henüz tamamlanmamıştır; çünkü o, henüz uluslararası çapta gelişmemiş ama içeriği ve genel doğrultusu yeterince açık olarak ortaya çıkmıştır.

O zamanlar, Rusya'nın siyasal alanında iki stratejik plan birbirlerine karşı mücadele ediyordu; Menşeviklerin ve Sosyalist Devrimcilerin aktif kesimini kendi örgütlerine çeken karşı-devrimcilerin planı ve Bolşeviklerin planı.

Karşı-devrimciler, aktif Sosyalist Devrimciler ve Menşevikler, planlarını, tüm hoşnut olmayan unsurları bir kampta birleştirme temelinde yaptılar: Cephe gerisindeki ve cephedeki eski ordu subayları, sınır bölgelerindeki burjuva-ulusal hükümetler, devrimin mülksüzleştirdiği kapitalistler ve toprak ağaları, müdahaleye hazırlanan Antant'ın ajanları vb. Bunlar, ayaklanmalar ya da dış müdahale ile Sovyet hükûmetini devirmeye ve Rusya'da kapitalist rejimi yeniden kurmaya yöneldiler.

Bolşevikler ise planlarını, tersine, Rusya'da proletarya dikta-

törlüğünün içten pekiştirilmesi ve dünya emperyalizmine karşı Rusya'daki proletaryanın çabalarının, Avrupa'daki proletarya ve Doğu'daki ezilen halkların çabaları ile birleştirilmesiyle dünyadaki tüm ülkelerde proleter devrimlerin etki alanlarının yayılması temelinde hazırladılar. Bu stratejik planın tam ve öz bir formülasyonunu Lenin yoldaş "Proletarya Devrimi ve Dönek Kautsky" adlı yazısında yaptı: "Bütün ülkelerde devrimin gelişmesi, desteklenmesi, yaygınlaştırılması için bir ülkede (herkesin kendi ülkesinde -J. St.) mümkün olanın en fazlasını yapmak." Bu stratejik planın değeri, onun, yalnızca dünya devriminin itici güçlerini doğru olarak hesaplamasında değil, Sovyet Rusya'yı tüm dünyadaki devrimci hareketin odak noktası, batıdaki işçilerin ve doğudaki sömürgelerin kurtuluş bayrağı olarak görmesinde ve daha sonra gündeme gelecek bu süreci kolaylaştırmasında da yatar.

Tüm dünyadaki devrimin bundan sonraki gelişmesi ve Rusya'da Sovyet iktidarının beş yılı, bu stratejik planın tümüyle doğru olduğunu gösterdi. Sovyet iktidarı ve uluslararası proleter örgüt, dünya proletaryasının siyasetinin en önemli silahını oluştururken, birkaç kez Sovyet iktidarını devirmeyi denemiş olan karşı-devrimciler, Sosyalist Devrimciler ve Menşevikler'in şimdi göçmen olmaları gibi gerçekler, Bolşevikler'in stratejik planlarının lehine açıkça tanıklık ediyor.

"Pravda" Sayı: 56
14 Mart 1923

STRATEJİ VE TAKTİK

Bu konu ile ilgili olarak altı soruna değineceğim:

a) Proletaryanın sınıf mücadelesinin önderlik bilimi olarak strateji ve taktik;

b) Devrimin aşamaları ve strateji;

c) Hareketin kabarma ve alçalması ve taktik;

d) Stratejik önderlik;

e) Taktik önderlik;

f) Reformizm ve devrimcilik;

1. Proletaryanın Sınıf Mücadelesinin Önderlik Bilimi Olarak Strateji ve Taktik

II. Enternasyonal'in egemenlik dönemi, esas olarak proletaryanın siyasal ordularının az çok barışçıl gelişme koşulları altında kurulduğu ve eğitildiği bir dönemdi. Bu, parlamentarizmin sınıf mücadelesinin esas biçimi olduğu bir dönemdi. Sınıfların büyük

çatışmaları, proletaryanın devrimci savaşlara hazırlanması, proletarya diktatörlüğünün kurulması yollarının sorunları, görünüşe göre gündemde değildi. Proleter orduları kurmak ve eğitmek için bütün yasal gelişme yollarından yararlanmak, proletaryanın muhalefet durumunda kaldığı ve görüldüğü gibi, kalmak zorunda da olduğu koşullara uygun olarak parlamentarizmden yararlanma göreviyle yetiniliyordu. Böyle bir dönemde ve proletaryanın görevlerinin böyle anlaşılması ile kesin bir stratejinin ve mükemmel bir taktiğin olamayacağını kanıtlamaya gerek bile yoktur. Gerçi, taktik ve strateji üzerinde kırık dökük, parça parça düşünceler vardı; ama taktik ve strateji yoktu.

II. Enternasyonal'in büyük günahı, zamanında parlamenter mücadele biçimlerinden yararlanma taktiğini uygulamış olması değil, bu biçimlerin önemini abartması, onları neredeyse biricik mücadele biçimi olarak görmesi ve doğrudan devrimci savaşlar dönemi gelip çattığı ve parlamento dışı mücadele biçimleri sorunu ön plana geldiği zaman, II. Enternasyonal partilerinin yeni görevlere sırt çevirmeleri ve bunları reddetmeleridir.

Ancak sonraki dönemde, proletaryanın açık eylemleri döneminde, proletarya devrimi döneminde, burjuvazinin devrilmesi sorunu, doğrudan bir pratik sorunu olduktan sonra, proletaryanın yedekleri sorunu (strateji), en acil sorunlardan biri olduktan sonra –parlamenter olsun, parlamento dışı (taktik) olsun– bütün mücadele ve örgüt biçimleri tam bir açıklıkla belirdikten sonra, ancak bu dönemde proletaryanın mücadelesinin kesin bir stratejisi ve mükemmel bir taktiği yaratılabildi. Marx ve Engels'in taktik ve stratejiye ilişkin II. Enternasyonral'in unutturmaya çalıştığı dahiyane düşünceleri, işte bu dönemde Lenin tarafından gün ışığına çıkarıldı. Ama Lenin, kendini, Marx ve Engels'in, taktik tezlerinin tek tek canlandırılmasıyla sınırlamadı. Onları geliştirdi ve yeni düşünce ve tezlerle tamamladı ve bütün bunları, proletaryanın sınıf mücadelesine önderlik eden kurallar ve temel

ilkeler sistemi içinde birleştirdi. Lenin'in "Ne Yapmalı?", "İki Taktik", "Emperyalizm",, "Devlet ve Devrim", "Proletarya Devrimi ve Dönek Kautsky", "Çocukluk Hastalığı" gibi yazıları, kuşkusuz Marksizmin ortak hazinesine, devrimci cephaneliğine yapılan en değerli katkı olarak geçecektir. Leninizmin strateji ve taktiği, proletaryanın devrimci mücadelesinin yönetiminin bilimidir.

2. Devrimin Aşamaları ve Strateji

Strateji, devrimin belirli bir aşamasını temel alarak, proletaryanın esas darbesinin yönünü saptamak; devrimci güçlerin (ana yedeklerin ve ikincil yedeklerin) düzenlenişi için uygun bir plan hazırlamak; devrimin belirli aşamasının tüm süreci boyunca bu planın gerçekleştirilmesi için mücadele vermektir.

Devrimimiz, şimdiden iki aşamadan geçmiş ve Ekim Devrimi'nden sonra üçüncü aşamaya girmiştir. Buna uygun olarak strateji de değişmiştir.

Birinci aşama. 1903'den 1917 Şubat'ına kadar. Hedef: Çarlığın yıkılması, Ortaçağ kalıntılarının tümüyle tasfiyesi. Devrimin temel gücü: Proletarya. İlk Yedeği: Köylülük. Ana darbenin yönü: Köylülüğü kazanmak ve Çarlıkla bir anlaşmaya vararak devrimi tasfiye etmeye çabalayan liberal-monarşist burjuvazinin tecrit edilmesi. Güçlerin mevzilenme planı: İşçi sınıfının köylülük ile ittifakı. "Proletarya, mutlakiyetin direncini zora başvurarak kırmak ve burjuvazinin yalpalayan tutumunu etkisiz hale getirmek için köylü yığınlarını kendine çekerek, demokratik devrimi sonuna kadar götürmek zorundadır." (Bkz. **Lenin** 4. Baskı, C. 9, s. 81).

İkinci aşama. 1917 Mart'ından 1917 Ekim'ine kadar. Hedef: Rusya'da emperyalizmin yıkılması ve emperyalist savaştan çıkılması. Devrimin temel gücü: Proletarya. İlk yedek: Yoksul köylülük. Muhtemel yedek olarak komşu ülkelerin proletaryası.

Uygun an olarak, uzayan savaş ve emperyalizmin bunalımı. Ana darbenin yönü: Emekçi köylü kitlelerini etkisi altına almaya ve emperyalizm ile bir **anlaşmaya** vararak devrimi sona erdirmeye çabalayan küçük-burjuva demokrasisinin (Menşevikler, Sosyalist-Devrimciler) tecrit edilmesi. Güçlerin mevzilenme planı: Proletaryanın yoksul köylülük ile ittifakı. "Proletarya, burjuvazinin direncini zora dayanarak ezmek ve köylülüğün ve küçük burjuvazinin yalpalayan tutumunu etkisizleştirmek için, nüfusun yarı-proleter unsurlarını kendi yanına çekerek sosyalist devrimi gerçekleştirmek zorundadır." (a.g.e.)

Üçüncü aşama. Ekim Devrimi'nden sonra başlamıştır. Hedef: Proletarya diktatörlüğünün tek bir ülkede sağlamlaştırılması; bu ülkenin, bütün ülkelerde emperyalizmin devrilmesi için üs olarak kullanılması. Devrim, tek bir ülkenin sınırlarını aşmıştır, dünya devrimi çağı başlamıştır. Devrimin temel güçleri: Tek bir ülkedeki proletarya diktatörlüğü, bütün ülkelerdeki proletaryanın devrimci hareketi. Esas yedek güçler: Gelişmiş ülkelerdeki yarı-proleter ve küçük-köylü yığınlar, sömürgelerde ve bağımlı ülkelerde kurtuluş hareketi. Ana darbenin yönü: Küçük burjuva demokrasisinin tecrit edilmesi, emperyalizmle anlaşma siyasetinin temel dayanağını oluşturan II. Enternasyonal partilerinin tecrit edilmesi. Güçlerin mevzilenme planı: Proletarya devriminin, sömürgelerin ve bağımlı ülkelerin kurtuluş hareketleriyle ittifakı.

Strateji, devrimin temel güçleriyle ve bu güçlerin yedekleriyle ilgilenir. Devrimin bir aşamadan diğerine geçmesiyle değişir; ama belirli bir aşama boyunca esas olarak değişmez.

3. Hareketin Kabarma ve Alçalması ve Taktik

Taktik, hareketin, nispeten kısa kabarma ve alçalma dönemlerinde, devrimin yükselme ya da gerileme döneminde proletaryanın davranış çizgisinin belirlenmesidir; eski mücadele ve örgütlenme biçimlerinin ve eski sloganların yerine yenilerini koyarak,

mücadele ve örgüt biçimleri ve sloganlar arasında uyum sağlayarak vb. bu çizginin uygulanması için mücadele etmektir. Stratejinin, örneğin Çarlığa ve burjuvaziye karşı savaşı kazanma, Çarlığa ya da burjuvaziye karşı sonuna kadar savaşma hedefini gütmesine karşılık; taktik daha az kapsamlı hedefleri öngörür; hedefi, savaşı bir bütün olarak kazanmak değil, şu ya da bu çarpışmanın, şu ya da bu mücadelenin kazanılmasıdır; devrimin belirli bir yükselme ya da gerileme anında, somut duruma uygun şu ya da bu kampanyanın, şu ya da bu eylemin başarıyla yürütülmesidir. Taktik, stratejinin bir parçasıdır; ona tabidir ve ona hizmet eder.

Taktik, kabarma ve alçalmalara göre değişir. Devrimin ilk aşaması boyunca (1903-Şubat 1917) stratejik plan hiçbir değişikliğe uğramadığı halde, taktik, bu süre içinde birçok kez değişti. 1903-1905 döneminde partinin taktiği saldırı taktiği idi; çünkü dönem devrimci kabarma dönemi idi, hareket yükseliyordu ve taktik, bu gerçekten hareket etmek zorundaydı. Buna uygun olarak mücadele biçimleri de devrimciydi ve devrimci kabarmanın gereksinimlerine uygun düşüyordu. Yerel siyasal grevler, siyasal gösteriler, genel siyasal grev, Duma'nın boykot edilmesi, ayaklanma, devrimci savaş sloganları; bu dönemde birbirini izleyen mücadele biçimleri işte bunlardı. O zamanlar mücadele biçimlerine bağlı olarak örgütlenme biçimleri de değişmekteydi. Fabrika komiteleri, devrimci köylü komiteleri, grev komiteleri, İşçi Temsilcileri Sovyetleri, az çok açıkta çalışma yapan işçi partisi; işte bu dönemin örgüt biçimleri bunlardı.

1907-1912 döneminde, parti, geri çekilme taktiğine geçmek zorunda kaldı; çünkü o zamanlar devrimci hareket gerilemişti, devrim alçalmıştı ve taktik, bu olguları hesaba katmak zorundaydı. Buna uygun olarak da hem mücadele biçimleri hem de örgütlenme biçimleri değişti. Duma'yı boykot yerine Duma'ya katılma, parlamento dışı, açık devrimci eylem yerine Duma içinde eylemler ve çalışma, genel siyasal grevler yerine tek tek ekonomik grevler ya da

doğrudan doğruya hareketsizlik. Partinin bu dönemde illegaliteye geçmek zorunda kalışı ve devrimci kitle örgütlerinin ise yerlerini kültür ve eğitim örgütlerine, kooperatiflere, sigorta sandıklarına ve diğer yasal örgütlere bırakmış olmaları anlaşılır bir şeydi.

Aynı şeyler, devrimin ikinci ve üçüncü aşamaları için de söylenebilir; bu süreçler boyunca stratejik planlar değişmediği halde taktik onlarca kez değişmiştir.

Taktik, proletaryanın mücadele ve örgütlenme biçimleri ile, bu biçimlerin değişme ve kaynaşmaları ile uğraşır. Devrimin belirli bir aşamasını temel alan taktik, devrimin kabarma ve alçalmasına, yükselme ve gerilemesine göre birçok kez değişebilir.

4. Stratejik Önderlik

Devrimin yedekleri şunlardır:

Dolaysız: a) Köylülük ve genel olarak ülkenin ara tabakaları; b) Komşu ülkelerin proletaryası; c) Sömürgelerde ve bağımlı ülkelerde devrimci hareket; d) Proletarya diktatörlüğünün başarı ve kazançları; proletarya, üstünlüğünü sağladıktan sonra, güçlü düşmana ödünler vererek bir soluk almak fırsatı elde etmek için bu başarı ve kazançların bir kısmından geçici olarak vazgeçilebilir.

Dolaylı: a) Proletaryanın, düşmanı zayıflatmak ve kendi yedeklerini güçlendirmek için yararlanabileceği, ülkenin proleter olmayan sınıfları arasındaki karşıtlıklar ve çatışmalar; b) Proleter devlete düşman burjuva devletler arasındaki karşıtlıklar, çatışmalar ve savaşlar (örneğin emperyalist savaş); proletarya bunlardan, saldırısında ya da zorunlu bir geri çekilme sırasındaki manevralarında yararlanabilir.

Önemleri herkesçe kolayca anlaşılacağı için, birinci türden yedekler üzerinde uzun boylu durmanın gereği yoktur. Önemleri her zaman açık olmayan ikinci türden yedeklere gelince, bunların, devrimin gelişmesi içinde bazen birinci dereceden önem taşıdığını

belirtmek gerekir. Örneğin, hiç kimse küçük burjuva demokratları ile (Sosyalist Devrimciler) liberal-monarşist burjuvazi (Kadetler) arasında, birinci devrim sırasında ortaya çıkan ve sonra da süren ve kuşku götürmez bir biçimde köylülüğün, burjuvazinin etkisinden kurtulmasına katkıda bulunan çatışmanın büyük önemini yadsıyamaz. Hele Ekim Devrimi sırasında, başlıca emperyalist grupların giriştikleri ölüm kalım savaşının muazzam önemi hiç kimse tarafından yadsınamaz; emperyalistler birbirlerine karşı yürüttükleri savaş yüzünden, genç Sovyet iktidarına karşı güçlerini yoğunlaştırma olanağına sahip değillerdi ve proletarya özellikle bu yüzden doğrudan doğruya kendi güçlerini örgütleme, iktidarını sağlamlaştırma ve Kolçak ve Denikin'i imha etmeye hazırlanma olanağına kavuştu. Emperyalist gruplar arasındaki karşıtlıkların gittikçe keskinleştiği ve aralarında yeni bir savaşın kaçınılmaz hale geldiği şu sırada, bu tür yedeklerin proletarya için giderek daha fazla önem kazanacağı kabul edilmelidir.

Stratejik önderliğin görevi, devrimin gelişmesinin belirli bir aşamasında, başlıca hedefine ulaşmak amacıyla bütün bu yedeklerden doğru bir biçimde yararlanmaktır.

Yedeklerden doğru bir biçimde yararlanmak ne demektir?

Bazı gerekli koşulların yerine getirilmesidir; bunların başlıcaları şunlardır:

Birincisi. Devrimin olgunlaştığı, saldırının dolu dizgin ilerlediği, ayaklanmanın kapıya gelip dayandığı ve yedeklerin öncüye doğru çekilmesinin, başarının mutlak koşulu olduğu bir sırada, devrimin temel güçlerini, belirleyici bir anda düşmanın en zayıf noktasında odaklaştırmak. Yedeklerden bu biçimde yararlanmaya örnek olarak, partinin Nisan-Ekim 1917 dönemindeki stratejisi gösterilebilir. Bu dönemde, düşmanın en zayıf noktası hiç kuşku yok ki savaştı, Partinin, temel sorunu olarak bu sorunu belirleyerek nüfusun en geniş yığınlarını proleter öncü çevresinde toplaması, kuşku götürmez bir şeydi. Partinin bu dönemdeki stratejisi, öncüyü, toplantı ve göste-

riler aracılığıyla sokak eylemlerine alıştırmak ve aynı zamanda da cephe gerisinde , Sovyetler aracılığıyla ve cephedeki asker komiteleri aracılığı ile yedekleri öncünün yanına çekmekti. Devrimin sonucu, yedeklerden doğru olarak yararlanıldığını göstermiştir.

Lenin, devrim güçlerinden stratejik olarak yararlanmanın bu koşullarına ilişkin olarak, Marx ve Engels'in ayaklanma konusundaki ünlü tezlerini yorumlayarak şöyle diyor:

> 1. Ayaklanma hiç **şakaya gelmez**, bir kez başlatıldı mı **sonuna kadar götürülmesi** gerektiği bilinmelidir.
>
> 2. Belirleyici yer ve zamanda güçlerin büyük bölümü yoğunlaştırılmalıdır, yoksa daha iyi bir eğitime ve örgütlenmeye sahip düşman, ayaklananları yok eder.
>
> 3. Ayaklanma bir kez başlatıldı mı, büyük bir **kararlılıkla** hareket etmek ve her koşulda ve mutlaka **saldırıya** geçmek gerekir. 'Savunma, her silahlı ayaklanma için ölüm demektir.'
>
> 4. Düşmanı gafil avlamaya ve birliklerinin henüz dağınık olduğu anı kovalamaya gayret edilmelidir.
>
> 5. Ne kadar küçük de olsa **günlük** (eğer bir kent sözkonusu ise 'saatlik' diyebiliriz), yeni başarılar elde etmeli ve ne pahasına olursa olsun 'moral üstünlüğü' korunmalıdır' (Bkz. 4. Baskı, C. 26, s. 152).

İkincisi: Belirleyici darbeyi indirme anının, ayaklanmayı başlatma anının seçimi öyle hesaplanmalıdır ki, bunalım doruk noktasına ulaşmış, öncü sonuna kadar savaşmaya, yedekler ise öncüyü desteklemeye hazır olsun ve düşman saflarında kargaşalık son haddine ulaşmış olsun, bu türden yedeklerin proletarya için giderek daha önemli bir hale gelebileceği söylenebilir.

> "Belirleyici savaş" der Lenin, "1. bize düşman olan bütün sınıf güçleri yeterince paniğe kapıldıkları, yeterince birbirlerine düştükleri, güçlerini aşan bir mücadele sonunda yeterince güçsüzleştikleri **"zaman"**, 2. bütün yalpalayan kararsız, tutarsız ara gruplar, yani küçük burjuvaziye karşı olan küçük burjuva demokrasisinin, halk önünde yeterince teşhir olduğu,

pratik içindeki iflaslarıyla yeterince açığa çıktığı **"zaman"**, 3. proletarya içinde, kitlelerin eğilimleri, burjuvaziye karşı en kararlı, en cesur devrimci eğilimleri destekleme lehinde gelişmeye başlandığı ve muazzam bir şekilde güçlediği **"zaman"** işte ancak o zaman olgunlaşmış olarak tanımlanabilir. Durum böyleyse, o zaman devrim için vakit olgunlaşmıştır, eğer bütün yukarıda saydığımız koşulları doğru değerlendirirsek ve doğru anı seçtiysek, işte o zaman zaferimiz kesindir" (Bkz. 4. Baskı, C. 31, s. 74).

Ekim ayaklanmasının gerçekleştirilişi, böyle bir stratejiye örnek olarak gösterilebilir.

Bu koşulu dikkate almamak, "hız kaybı" denilen tehlikeli bir yanlışa yol açar; parti, ya hareketin gelişmesinin arkasında kalır ya da çok önüne geçip böylelikle yenilgi tehlikesini doğurur. Böyle bir "hız kaybı"na örnek olarak, ayaklanma anının nasıl doğru seçilemediğini gösteren bir örnek olarak bir kısım yoldaşların, Sovyetler'de henüz bir kararsızlık hissedildiği, cephedeki ordunun henüz kararsızlık içinde olduğu ve yedeklerin öncünün yanına çekilmiş olmadığı 1917 Ağustos'unda, Demokratik Konferans'ı tutuklayarak ayaklanmayı başlatma çabaları gösterilebilir.

Üçüncüsü. Hedefe giden yolda karşımıza çıkan her tür ve cinsten engel ve karışıklıklara karşın, bir kez tespit edilmiş olan rotayı şaşmadan uygulamak gerekir; bu, öncünün, mücadelenin esas hedefini gözden kaçırmaması için ve bu hedefe doğru yürüyen ve öncünün etrafında birleşmeye çabalayan kitlelerin yollarını şaşırmamaları için gereklidir. Bu koşulu dikkate almamak, denizcilerin yakından tanıdıkları ve "rotayı şaşırmak" diye adlandırdıkları çok büyük bir hataya yol açar. Böyle bir "rota şaşırma"ya örnek olarak, Demokratik Konferans'tan hemen sonra, partimizin ön-parlamentoya katılmaya karar vermekle gösterdiği yanlış tutum gösterilebilir. Parti, ön-parlamentonun, burjuvazinin, ülkeyi Sovyetler yolundan bir burjuva parlamentarizmi yoluna sokma çabası olduğunu ve partinin böyle bir kuruma katılmasının, bütün kart-

ları birbirine karıştırmaya ve devrimci mücadeleyi "Bütün İktidar Sovyetlere!" sloganıyla yürüten işçi ve köylüleri şaşırtmaya yarayacağını o an için neredeyse unutmuştu. Bu yanlış, Bolşeviklerin ön-parlamentodan çıkmalarıyla giderildi.

Dördüncüsü. Düşmanın güçlü ve geri çekilmenin kaçınılmaz olduğu, düşmanın bizi kabule zorladığı mücadeleyi kabul etmenin açıkça zararına olduğu ve belirli güçler ilişkisi içinde geri çekilmenin, öncüyü, düşmanın darbelerinden kurtarmak ve yedeklerini korumak için biricik yol olduğu zaman, düzenli bir geri çekilme uygulanabilecek şekilde yedeklerle manevra yapılmalıdır. Lenin der ki:

> "Devrimci partiler, eğitimlerini tamamlamalıdırlar. Saldırmayı öğrendiler. Şimdi artık bu bilime, doğru bir geri çekilmenin nasıl yapılacağı biliminin eklenmesi gerektiği kavranmalıdır. Bir saldırı ve geri çekilmeyi doğru olarak uygulamayı öğrenmeden muzaffer olmanın olanaksızlığı kavranmalıdır; devrimci sınıf bunu kendi acı deneyleriyle kavrar" (Bkz. 4. Baskı, C. 31, s. 11-12).

Böyle bir stratejinin hedefi, zaman kazanmak, düşmanı bölmek ve sonra da saldırıya geçmek için kuvvet toplamaktır.

Brest Barışı'nın yapılması böyle bir stratejiye örnek olarak gösterilebilir; çünkü bu da partiye, zaman kazanma, emperyalist kamptaki çatışmalardan yararlanma, düşmanın güçlerini bölme, köylülüğü kazanma ve Kolçak ve Denikin'e karşı saldırıya hazırlanmak için kuvvetleri toplama fırsatını vermiştir. O dönemde Lenin şöyle diyordu:

> "Biz, ayrı bir barış imzalamakla kendimizi **şu anda** birbirleriyle mücadele eden emperyalist gruplardan **mümkün olduğu kadar** kurtarıyor, karşılıklı düşmanlık ve savaşlarından –ki bunlar bize karşı bir anlaşma yapmalarını engellemektedir– yararlanıyor ve sosyalist devrimi sürdürmek ve sağlamlaştırmak için belirli bir süre hareket serbestisi kazanıyoruz" (Bkz. 4. Baskı, C. 26, s. 407, Rusça).

Brest Barışı'ndan üç yıl sonra da Lenin şöyle diyordu:

> "Şimdi en aptallar bile "Brest Barışı"nın, bizi güçlendiren ve uluslararası emperyalizmin güçlerini bölen bir ödün olduğunu görmektedir." (Bkz. 4. Baskı, C. 33, s. 4, Rusça)

Stratejik önderliğin doğruluğunu sağlayacak başlıca koşullar bunlardır.

5. Taktik Önderlik

Taktik önderlik, stratejik önderliğin bir parçasıdır ve onun görevlerine ve taleplerine tabidir. Taktik önderliğin görevi, proletaryanın bütün mücadele ve örgüt biçimlerini benimsemek ve belirli bir güçler ilişkisi içinde, stratejik başarının hazırlanması için gerekli olan azami sonucu elde etmek için bunlardan doğru bir şekilde yararlanmaktır.

Proletaryanın mücadele ve örgütlenme biçimlerinden doğru bir biçimde nasıl yararlanılır?

Başlıcaları aşağıda belirtilen bazı zorunlu şartları yerine getirerek:

Birincisi. Hareketin belirli bir anının kabarma ve alçalma koşullarına en uygun düşen ve kitlelerin devrimci mevzilere çekilmesi, milyonları kapsayan kitlelerin devrim cephesine çekilmesini ve bunların devrim cephesinde mevzilenmelerini kolaylaştırabilen ve sağlayabilen mücadele ve örgütlenme biçimlerine ön planda yer vermek.

Sorun, yalnızca öncünün eski düzenin ayakta tutulmasının olanaksızlığını ve onun yenilgisinin kaçınılmazlığını kabul etmesi değildir. Sorun, kitlelerin, milyonları kapsayan kitlelerin, bu kaçınılmazlığı anlaması ve öncüyü desteklemeye hazır olmasıdır. Ama kitleler bunu ancak kendi deneylerine dayanarak kavrayabilirler. Görev, milyonları kapsayan kitlelere, eski iktidarın yıkılmasının kaçınılmaz olduğunu kendi deneylerine dayanarak

görme olanağı vermek ve devrimci sloganların doğruluğunu, deneyleri doğrultusunda kabul etmelerini kolaylaştıracak mücadele yöntemlerini ve örgütlenme biçimlerini ön plana çıkarmaktır.

Eğer Parti bir zamanlar Duma'ya katılmaya karar vermiş olmasaydı, kitlelerin kendi deneyleri yoluyla Duma'nın anlamsızlığını ve Kadetlerin vaadleri, iki yüzlülüğünü, Çarlıkla anlaşmanın olanaksızlığını ve köylülük ile işçi sınıfı arasındaki ittifakın kaçınılmazlığını görmelerini kolaylaştırmak için güçlerini Duma'daki çalışma için yoğunlaştırmak ve mücadeleyi bu çalışma temelinde geliştirmek kararı verseydi, öncü, sınıfından kopar ve kitlelerle olan bağını yitirirdi. Kitlelerin Duma dönemindeki bu deneyleri olmasaydı, Kadetleri teşhir etmek ve proletaryanın egemenliğini sağlamak olanaksız olurdu.

Otzovist* taktiğin tehlikesi, onun, öncüyü milyonluk yedeklerinden koparmakla tehdit etmesiydi.

Eğer proletarya, Menşeviklerin ve Sosyalist Devrimcilerin henüz savaş ve emperyalizm taraftarı olarak açığa çıkmadıkları, kitleleri, menşeviklerin ve Sosyalist Devrimcilerin barış, toprak ve özgürlük üzerine konuşmalarının sahteliğini, kendi deneylerine dayanarak göremedikleri bir zamanda, 1917 Nisanı'nda ayaklanma çağrısı yapan "sol" komünistleri izleseydi, Parti, işçi sınıfından kopar ve işçi sınıfı, geniş köylü ve asker kitleleri üzerindeki etkisini yitirirdi. Kitlelerin, Kerenski dönemindeki deneyleri olmadan, Menşevikler ve Sosyalist Devrimciler tecrit edilemezdi ve proletarya diktatörlüğü olanaksız olurdu. Bu nedenle küçük burjuva partilerin yanlışlarını "sabırla açıklama" taktiği ve Sovyetler içindeki açık mücadele taktiği tek doğru taktikti.

"Sol" komünistlerin taktiğinin tehlikesi, onun, Partiyi proleter devrimin önderi durumundan, dayanağı olmayan bir avuç içi boş komplocu durumuna sokmakla tehdit etmesiydi. Lenin şöyle der:

---

* Otzovistler: "Geri Çekilme Taraftarları". Bolşevikler içinden çıkan ve Sosyal Demokratların Duma'dan geri çekilmesini isteyen "sol" bir grup. Ç.N.

> "Yalnızca öncü ile zafer elde edilemez. Bütün sınıf, geniş kitleler, öncüyü doğrudan doğruya desteklemedikçe ya da hiç değilse ona karşı iyimser bir tarafsızlık tutumu almadıkça öncüyü tek başına belirleyici mücadeleye sürmek, yalnızca ahmaklık değil, cinayettir de. Oysa, bütün sınıfın, geniş emekçi kitlelerin ve sermaye tarafından köleleştirilenlerin gerçekten böyle bir noktaya varmaları için yalnızca propaganda, yalnızca ajitasyon yetmez. Bunun için kitlelerin kendi siyasal deneyleri gereklidir. Bu, yalnızca Rusya'da değil, Almanya'da da şaşılacak bir güç ve açıklıkla kanıtlanmış olan bütün büyük devrimlerin temel yasasıdır. Yalnızca Rusya'nın geri bir kültür düzeyine sahip, genellikle okuma yazması olmayan kitleleri değil, aynı zamanda Almanya'nın yüksek bir kültür düzeyine sahip, okuma yazması olan kitleleri de kararlılıkla komünizme doğru yöneltmek için II. Enternasyonal şövalyelerinin hükümetinin bütün güçsüzlüğünü, bütün soysuzluğunu, bütün çaresizliğini, burjuvazi önünde bütün uşaklığını, bütün namussuzluğunu ve proletarya diktatörlüğü karşısında tek seçenek olan en aşırı gericilerin diktatörlüğünün (Rusya'da Kornilov, Almanya'da Kapp ve hempaları) kaçınılmaz olduğunu kendi yaşamlarıyla öğrenmek zorunda kalmışlardı." (Bkz. 4. baskı, C. 31, s. 73)

İkincisi. Kavrandığı taktirde bütün zincirin tutulmasını ve stratejik başarıya erişmek için koşulların hazırlanmasını olanaklı kılacak olan süreçler zincirinin özel halkasını elden bırakmamak.

Sorun, partinin önündeki bir dizi görev içinden, çözümünün merkezi noktayı oluşturduğu ve uygulamasıyla diğer görevin başarılı bir şekilde çözümünü olanaklı kılacak olan güncel görevi bulup çıkarmaktır.

Bu tezin önemi, biri uzak geçmişten (Partinin kuruluş dönemi), diğeri ise günümüzden (NEP dönemi) alınan iki örnekle açıklanabilir.

Partinin kuruluş döneminde, sayısız çevre ve örgütlerin henüz birbirlerine bağlanmadığı, ilkel çalışmanın ve çevre sisteminin Partiyi baştan aşağıya yiyip bitirdiği, ideolojik kargaşalığın Parti içi yaşantının belirgin özelliğini oluşturduğu bir dönemde, Partinin önünde duran halka ve görevler zincirinde başlıca halka ve görev, bütün

Rusya çapında bir gazetenin ("Iskra") yaratılmasıydı. Neden? Çünkü zamanın koşulları içinde, sayısız çevre ve örgütleri bir bütün olarak birleştirmeye, ideolojik ve taktik birliğin koşullarını hazırlamaya ve böylelikle de gerçek bir partinin kurulması için temel oluşturmaya yetenekli tutarlı bir parti çekirdeğini yaratmak, ancak bütün Rusya'yı kapsayan bir yasadışı gazete aracılığıyla mümkündü.

Savaştan ekonomik inşaya geçiş döneminde sanayi, altüst oluş yüzünden perişan bir durumdayken ve tarımda kent mamüllerinin eksikliği çekilirken, devlet sanayinin köylü ekonomisi ile kaynaşmasının başarılı bir sosyalist inşanın temel koşulu olduğu bu dönemdeki süreçler zincirinin başlıca halkası, bir dizi görevler içinde başlıca görev, ticaretin geliştirilmesiydi. Neden? Çünkü, NEP koşulları altında, sanayinin köylü ekonomisi ile kaynaşması ancak ticaret yoluyla mümkündü; çünkü NEP koşulları altında pazarı olmayan üretim, sanayinin ölümü demektir; çünkü ancak ticaretin geliştirilmesi aracılığıyla pazar alanlarını genişleterek sanayiyi geliştirmek mümkündür; çünkü ancak ticaret alanında sağlam temellere dayandıktan ve ticarete egemen olduktan sonradır ki, ancak bu halkaya egemen olduktan sonradır ki, sanayiyi tarımsal pazarla kaynaştırmayı ve sosyalist ekonominin temellerinin atılması için gerekli koşulları yaratmayı olanaklı kılan diğer güncel görevleri başarıyla çözmek mümkündür. Lenin şöyle diyor:

> "Genel olarak devrimci olmak ve sosyalizm taraftarı ya da komünist olmak yetmez... Her belirli anda, bütün zinciri tutmak için ve bir sonraki halkaya geçişi esaslı bir biçimde hazırlayabilmek için bütün güçle kavranması gereken halkayı bulup çıkarmayı bilmek gerekir...
>
> "Şu anda ... **iç ticaretin** canlandırılması ve devlet tarafından düzenlenmesi (yönetilmesi) böyle bir halkadır. 1921-1922 yılları arasında sosyalist inşamızın geçiş biçimleri arasında ticaret, tarihsel olaylar zincirinde, 'bütün **gücümüzle kavramamız** gereken' halkadır." (bkz. 4. Baskı, C.33, s. 88-89)

Taktik önderliğin doğruluğunu sağlayan başlıca koşullar işte bunlardır.

6. Reformizm ve Devrimcilik

Devrimci taktiği reformist taktikten ayıran nedir?

Bazıları, Leninizmin, esas olarak reformlara karşı, uzlaşmalara ve anlaşmalara karşı olduğunu sanırlar. Bu kesinlikle yanlıştır. Belli bir alanda "her sadakanın makbul" olduğunu, belli koşullarda genel olarak reformların, özel olarak da uzlaşma ve anlaşmaların gerekli ve yararlı olduğunu Bolşevikler de en az herkes kadar bilirler. Lenin diyor ki:

> "Devlet arasındaki sıradan savaşların en şiddetlisinden yüz kere daha çetin, daha uzun vadeli ve daha çapraşık olan uluslararası burjuvazinin devrilmesi uğruna savaşa girmek ve bu konuda önceden dolambaçlı yollara başvurmayı (geçici olsa bile) düşmanların arasındaki çıkar çelişkilerinden yararlanmayı, (geçici, kararsız, yalpalayan, koşullandırılmış olsalar da) olası müttefiklerle anlaşma ve uzlaşmaları reddetmek pek gülünç bir şey olmaz mı? Bu, henüz incelenmemiş ve o güne kadar ulaşılmamış bir dağa güçlükle tırmanırken, bazen zikzaklar çizmeyi, bazen geri dönmeyi ve önceden seçilen yönü bırakıp başka yönleri denemeyi baştan reddetmek gibi bir şey olmaz mı? (Bkz. 4. Baskı, C. 31, s. 51)

Demek ki, sorun reformlar ya da uzlaşmalar ve anlaşmalar değil, reformlar ve anlaşmalardan yararlanmaktır.

Bir reformcuya göre reform her şeydir; devrimci çalışma ise gelip geçicidir; bir gevezelik konusudur, kitlelerin gözünü boyamak için bir araçtır. Bu nedenle burjuva iktidarının var olduğu koşullarda reformcu taktiklerle uygulanan reformlar, kaçınılmaz olarak bu iktidarın sağlamlaştırılmasının ve devrimin parçalanmasının bir aracı olurlar.

Bir devrimciye göre ise, esas sorun devrimci çalışmadır, reform değildir; ona göre reform, devrimin bir yan ürünüdür. Bu nedenle burjuva iktidarının var olduğu koşullarda devrimci taktiklerle uygulanan reform, doğal olarak bu iktidarın parçalanması, devrimin sağlamlaştırılması için bir araç, devrimci hareketin daha da gelişmesi için bir dayanak haline gelir.

Devrimci, reformu, yasal çalışmayla yasadışı çalışmayı birleştirmeye yarayan bir dayanak olarak, burjuvaziyi devirmek için kitlelerin devrimci hazırlığını amaçlayan yasadışı çalışmayı güçlendirmeye yarayan bir siper olarak kabul eder.

Emperyalizm koşulları altında reformlardan ve anlaşmalardan devrimci bir şekilde yararlanmanın özü, işte **budur.**

Reformcuysa, tam tersine, reformları, her türlü yasadışı çalışmayı reddetmek için, kitlelerin devrime hazırlanışını yok etmek için ve "bağışlanan" reformların gölgesinde yan gelip yatmak için kabul eder.

Reformcu taktiğin özü işte **budur**.

Emperyalizm koşulları altında reformlar ve uzlaşmalar hakkında söylenecek şeyler bunlardır.

Bununla birlikte, emperyalizmin devrilmesinden sonra, proletarya diktatörlüğü altında durum biraz değişiktir. Belli koşullar altında, belli bir durumda proletarya iktidarı, var olan düzenin devrimci dönüşüm yolunu geçici olarak bırakabilir ve onun yavaş yavaş değiştirilmesi yolunun, Lenin'in ünlü "Altının Önemi Üzerine" adlı makalesinde dediği gibi "reformcu yolu" proleter olmayan sınıfları parçalamak için, devrime bir soluk alma fırsatı vermek, güçleri toplamak ve yeni bir saldırının koşullarını hazırlamak için dolanma hareketleri yolunu, reformlar ve proleter olmayan sınıflara ödün verme yolunu tutabilir. Bu yolun, belli bir anlamda "reformist" bir yol olduğu inkar edilemez. Yalnız, burada, arada temel bir farkın olduğunu unutmamalıyız; bu da reformun proletarya iktidarından hareket ettiği, proletarya iktidarını güçlendirdiği, ona gerekli bir soluk alma fırsatı verdiği ve devrimi değil, proleter olmayan sınıfları parçaladığıdır.

Böylece, bu koşullarda reform kendi karşıtına dönüşür.

Böyle bir siyasetin proletarya iktidarı tarafından izlenilmesinin nedeni, biricik nedeni, bir önceki dönemde devrim atılımının yeterince büyük olması ve böylelikle saldırı taktiğinin yerine,

geçici geri çekilme taktiğini, dolanma hareketleri taktiğini koyabilmek için zorunlu bir hale gelmiş olan geri çekilme için yeterli bir alan bırakmış olmasıdır.

Böylece, önceden burjuva iktidarı altında reformlar, devrimin yan ürünleri iken, şimdi proletarya diktatörlüğü altında reformların kaynağı proletaryanın devrimci kazançları, proletaryanın elinde bu kazançlardan meydana gelmiş, birikmiş yedeklerdir.

Lenin şöyle diyor:

> "Reformlar ile devrim arasındaki ilişki yalnızca Marksizm tarafından kesin ve doğru olarak belirlenmiştir; Marx bu ilişkinin yalnızca bir yanını görebilmişti. Yani yalnızca tek bir ülkede de olsa proletaryanın nispeten sağlam, nispeten uzun süreli ilk zaferinin önkoşullarını yaratan durumdaki ilişkiyi. Böyle bir durumda doğru bir ilişkinin ilkesi şuydu: Reformlar, proletaryanın devrimci sınıf mücadelesinin yan ürünüdür... Proletaryanın tek bir ülkede de olsa zafer kazanmasından sonra reformla devrim arasındaki ilişkiye yeni bir şey eklenir. İlke olarak hiçbir şey değişmemiştir, ama biçimde, Marx'ın bizzat önceden göremediği ve ancak Marksizmin felsefesi ve siyaseti temelinde kavranabilecek olan bir değişiklik ortaya çıkar... Zaferden sonra bunlar (yani reformlar J.V. St.) (uluslararası planda hala bir 'yan ürün' olarak kalmalarına karşın) zaferin elde edildiği ülke için, şu ya da bu geçişin devrimci uygulanışı uğrunda büyük çabalardan sonra güçlerin açıkca yetmediği durumlarda gerekli ve haklı bir soluk alma molası olur. Zafer öyle bir 'yedek güç deposu' sağlar ki, zorunlu bir geri çekilmeye dayanmak hem maddi hem de manevi anlamda mümkün olur." (Bkz. 4 Baskı, C. 33, s. 91-92.)

"Pravda"
Mayıs 1924